

**STICHTING TOT BEHEER VAN HET MUSEUM VAN HET BOEK /
MUSEUM MEERMANNOWESTRENIANUM**

HUIS VAN HET BOEK

JAARVERSLAG 2020

Maerlants 'Rijmbijbel' mondkapje, oktober 2020

Inhoudsopgave

	<u>Pagina</u>
Voorwoord	3
Hoofdstuk 1: Bestuursverslag	
1.1. Het exploitatieresultaat	5
1.2. De financiële positie	6
1.3. Inzichtelijke kwalitatieve beschrijving van de verrichte activiteiten in het afgelopen jaar en het al dan niet realiseren van de voorgenomen activiteiten	8
1.4. Zaken die nu en in de toekomst van invloed kunnen zijn op de continuïteit en het functioneren van de organisatie	15
1.5. Specifieke aandachtspunten beschikking	15
1.6. Samenstelling directie & Raad van Toezicht	16
1.7. De wijze waarop het bestuur toepassing heeft gegeven aan Governance Code Cultuur/ Code Culturele Diversiteit	16
1.8. Educatieve activiteiten, zie hoofdstuk 1.3.	17
1.9. Ondernemerschap/samenstelling eigen inkomsten en strategie bij tegenvallende resultaten	17
1.10. Reflectie op het planmatig beleid voor het beheer van de cultuurgoederen of verzamelingen	18
1.11. Reflectie op het MOIP huisvesting musea	19
1.12. Beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden	19
Hoofdstuk 2: Prestatieverantwoording	
2.1. Activiteiten & bereik (model III)	21
Hoofdstuk 3: Jaarrekening 2019	
3.1. Inleiding	23
3.2. Samengevoegde balans (model I)	25
3.3. Samengevoegde categoriale exploitatierekening (model IIb)	26
3.4. Waarderingsgrondslagen	28
3.5. Toelichtingen op de balans	31
3.6. Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	40
3.7. Toelichting op de categoriale exploitatierekening	41
3.8. Samengevoegde categoriale en functionele exploitatie (model IIc)	53
3.9. Verwerkingsmethodes/verdeelsleutels	55
3.10. Berekening percentage eigen inkomsten	56
3.11. Prestatieverantwoording	57

Voorwoord

2020 begon zo goed voor het museum, de tentoonstelling 'Foute boeken?' was nog te zien en het was druk in het museum. De bezoekers discussieerden volop met elkaar over goed en fout en de muren in de ruimte met de scheurboekjes waren bijna onzichtbaar onder de grote hoeveelheden blaadjes die erop hingen. Tot onze verrassing was deze ruimte nog succesvoller dan we durfden te hopen: bezoekers scheurden, vulden aan, reageerden op elkaars opmerkingen en verzonnen nieuwe taboes. De tentoonstelling was in alle opzichten een succes en is met 14.425 bezoekers de meest succesvolle tentoonstelling in het bestaan van het museum. De volgende mooie tentoonstelling stond al in de steigers, de eerste bruiklenen kwamen binnen, de zalen werden ingericht en Ruud de Wild kwam langs om de objecten nog een beetje bij te werken. En toen was er de persconferentie van 12 maart en kwam alles met piepende remmen tot stilstand. De museumdeuren gingen dicht, de objecten in opslag, de bruiklenen terug naar de instellingen en plots werkten we allemaal thuis.

De overgang naar thuiswerken ging verbazingwekkend snel. Het gesloten museum leidde tot een kleine revolutie online: we maakten filmpjes, nodigden publiek uit voor Zoomcalls met conservatoren, maakten de allereerste online tentoonstelling en toonden creatieve workshops. De collega's van de afdeling Collectie werkten thuis door aan de registratie en digitalisering van onze objecten. En ondertussen werd er in het museum keihard gewerkt aan het onderhoud van het museum door de Facilitaire Dienst. Het was een jaar waarin veel van de collega's gevraagd werd, maar iedereen heeft zijn uiterste best gedaan onder de moeilijke omstandigheden. Waarvoor veel dank.

Half juni kon het museum weer open voor het publiek met twee tentoonstellingen. Om het bezoek mogelijk te maken werd er geïnvesteerd in een online ticketing systeem, een nieuwe eenrichtingslooptrouwe en werden een aantal ruimtes gesloten. Door de medewerkers is er in de periode voor heropening hard gewerkt aan de nieuwe tentoonstellingen en een speciaal programma voor kinderen in de museumtuin. Helaas bleek het moeilijk om onze bezoekers te verleiden tot een bezoek. Dit heeft ongetwijfeld ook te maken met de gemiddeld hogere leeftijd van onze bezoeker. Gelukkig werd het museum na de heropening en voor de tweede sluiting wel bezocht door schoolklassen.

Het museum is sinds 2017 hard bezig met het ontwikkelen van programma's buiten de deur. Hierdoor konden we vanaf juni ook programma's en tentoonstellingen buiten de deur organiseren. In augustus opende het museum een tentoonstelling gebaseerd op een van de thema's van 'Songbook' op Schiphol, kon de tentoonstelling over illustrator Quentin Blake doorreizen naar bibliotheken en opende de reizende tentoonstelling van 'Foute boeken?' in bibliotheek Oostland. In de maanden daarop zagen we een stijgende belangstelling van onze partners voor deze reizende presentaties. Dit leidde o.a. tot een nieuwe presentatie over de illustrator Phiny Dick in de Airport Library op Schiphol en gesprekken met diverse bibliotheken over nieuwe tentoonstellingen.

Natuurlijk zijn dit jaar de bezoekersaantallen en daarmee de eigen verdiensten laag als gevolg van de sluitingen, maar door de ondersteuning van de Nederlandse overheid zijn er geen grote tekorten ontstaan voor het museum. Vanzelfsprekend hebben we in 2020 wel zuinig aan gedaan, zo zijn er een aantal posities niet ingevuld en is er bezuinigd op bijvoorbeeld Marketing & Communicatie. Daarnaast zijn tentoonstellingen die gepland stonden verplaatst naar volgend jaren. Het museum is dit jaar dus relatief goed doorgekomen, al maken we ons wel zorgen over de Coronagevolgen op lange termijn. Het museum liet in de afgelopen jaren een stijging in de bezoekersaantallen zien, maar het is natuurlijk nog afwachten hoe snel we dit weer op kunnen pakken. Daarnaast heeft het museum structureel te lage inkomsten en is het daarom voor investeringen in tentoonstellingen, het pand of andere projecten afhankelijk van fondsen en andere schenkers. We vrezen dat we de komende jaren niet de enige zullen zijn die ondersteuning nodig heeft en dat deze markt dus nog concurrerender wordt.

Een tweede zorg betreffen de educatieve groepen. Dat is normaal een stevige laag onder de bezoekersaantallen maar we zien ook dat deze aantallen bij lange niet gehaald worden in de periodes dat we open waren, veel scholen zijn toch bang en zeggen af. Hopelijk herstelt dit zich als de Coronaperikelen voorbij zijn. Gelukkig zijn we in de tussentijd wel begonnen met het ontwikkelen van programma's op de scholen.

Het museum heeft in deze BIS periode laten zien dat de nieuwe koers succesvol is, met stijgende bezoekersaantallen, verhoging van de eigen inkomsten en veel persaandacht tot gevolg. Helaas is deze

stijgende lijn tot stilstand gekomen door de komst van het Coronavirus. We verwachten dat het een aantal jaar zal duren voordat we weer terug zijn op het niveau van 2019. In de tussentijd gaan we verder met het ontwikkelen van mooie online programma's, digitalisering en registratie en het voorbereiden van nieuwe spannende en spraakmakende tentoonstellingen.

2020 was een bijzonder jaar wat we niet snel zullen vergeten, maar waar we dankzij de inzet van de collega's en de bijdrage van de overheid goed uit zullen komen.

Sandra Bechtholt, Directeur

Hoofdstuk 1: Bestuursverslag

In dit bestuursverslag vindt u de verantwoording voor de subsidie die het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft toegezegd als onderdeel van de Culturele Basisinfrastructuur (BIS) 2017 – 2020.

De Stichting tot Beheer van het Museum van het Boek | Museum Meermanno Westreenianum heeft ten doel het bevorderen bij een breed publiek van kennis en belangstelling voor de ontwikkelingen op het gebied van de geschiedenis van boek- en drukkunst op alle aspecten behalve tekstueel inhoudelijke. Het beleid van het museum bestaat uit het mogelijk maken en uitvoeren van diverse activiteiten, zoals in dit verslag beschreven, om deze doelstelling te realiseren.

1.1. Het exploitatieresultaat

Hieronder volgt een toelichting op het exploitatieresultaat:

Verkorte exploitatierekening	Realisatie 2020	Realisatie 2019
	€	€
Totaal publieksinkomsten	69.017	194.293
Totaal overige directe inkomsten	5.439	2.163
Totaal bijdragen uit private middelen	60.575	255.562
Baten in natura	71.725	105.723
Totaal structureel OCW	1.254.369	1.174.274
Totaal (niet-structureel) publieke subsidie overig	418.496	201.341
Totale baten	1.879.621	1.933.356
Totale lasten	1.797.777	1.824.357
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	81.844	108.999
Saldo rentebaten/lasten	-241	-52
Exploitatieresultaat vóór bestemmingen	81.603	108.947
Onttrekking reserve bedrijfsinstallaties	-8.666	-7.101
Dotatie/onttrekking reserve boekengeluk	6.492	-4.449
Onttrekking reserve nalatenschap Boekestein	-49.550	120.398
Totale mutaties posten van het eigen vermogen	-51.724	108.848
Exploitatieresultaat na bestemmingen	133.327	99
Onttrekking herwaarderingsreserve	-2.892	-2.607
Eigen vermogen begin boekjaar	1.690.360	1.584.020
Dotaties/onttrekkingen	78.711	106.340
Eigen vermogen einde boekjaar	1.769.071	1.690.360

- Het exploitatieresultaat na bestemmingen is van € 99 in 2019 toegenomen tot € 133.327 in 2020. De toename wordt grotendeels veroorzaakt doordat in 2020 een afwaardering in verband met beleggingsresultaten van de vordering van het nalatenschap Boekestein € 49.550 -/- is geweest. In 2019 bedroeg de afwaardering € 120.398 -/-. Effect ten opzichte van 2019 € 70.848.
- Het aantal bezoekers die het museum in Den Haag hebben bezocht is van 28.023 in 2019 gedaald naar 11.348 in 2020. Dit had ten gevolge dat de publieksinkomsten ten opzichte van 2019 met 64,4% zijn gedaald in 2020. De bijdragen uit private middelen ten behoeve van tentoonstellingen en projecten zijn ten opzichte van 2019 gedaald met 76,3%. Het museum kon minder tentoonstellingen realiseren en hierdoor zijn samenhangende lasten afgenomen. Om de gemiste inkomsten op te vangen heeft het museum een eenmalige niet-structurele bijdrage mogen ontvangen van OCW ten bedrage van € 78.200.

1.2.1. De financiële positie

Hieronder volgt een toelichting op de financiële positie:

Verkorte balans	Realisatie 31-12-2020	Realisatie 31-12-2019
	€	€
Totale vaste activa	1.401.725	1.431.455
Vorraden	14.356	11.296
Overige vlottende activa	1.553.923	1.269.714
TOTALE ACTIVA	2.970.004	2.712.465
Algemene reserve	306.572	173.245
Reserve bedrijfsinstallaties	132.859	141.525
Reserve boekengeluk	135.917	129.425
Reserve nalatenschap Boekestein	1.190.673	1.240.223
Reserve effecten	3.050	5.942
Totaal eigen vermogen	1.769.071	1.690.360
Totale langlopende schulden > 1 jaar	600.661	648.732
Totale kortlopende schulden < 1 jaar	600.272	373.373
TOTALE PASSIVA	2.970.004	2.712.465

- Het vermogen van het museum ultimo 2020 is € 1.769.071. Het vermogen bestaat uit een vrij besteedbaar gedeelte en bestemmingsreserves die voor speciale doelen bestemd zijn. De solvabiliteit (eigen vermogen / totaal vermogen) is afgenomen van 62,3% in 2019 naar 59,6% in 2020. Deze percentages lijken hoog, maar zijn dat bij nadere beschouwing niet. De uitkomsten worden beïnvloed doordat de bestemmingsreserves worden meegeteld in het eigen vermogen, terwijl zij zijn bedoeld voor specifieke bestemmingen en niet vrij besteedbaar zijn. Als wordt gerekend met de – vrij besteedbare – algemene reserve is de solvabiliteit 10,3% (eind 2019: 6,4%). Daarmee ligt de solvabiliteit op de grens van 10% die door OCW werd gehanteerd bij een risicoanalyse van enkele jaren geleden.
- De financieringspositie geeft inzicht in de financieringsverhoudingen en de mate waarin op korte termijn aan financiële verplichtingen kan worden voldaan. De current ratio (vlottende activa / vlottende passiva) daalde in 2020 tot 2,6 (2019: 3,4) waarmee het nog steeds ruim boven het minimum van 1 ligt. Het management van de liquiditeitspositie krijgt veel aandacht.
- Deze verantwoording is de laatste binnen de subsidieregeling Culturele Basisinfrastructuur (BIS) 2017-2020. Het museum heeft een nieuw activiteitenplan ingediend bij OCW voor de periode 2021-2024 binnen de Erfgoedwet voor het beheer van museale cultuurobjecten alsook voor de publieksactiviteiten en andere activiteiten die in het kader van de collectie wordt verricht. Subsidieverstrekingen zijn vastgesteld door OCW. Hiermee is de continuïteit gewaarborgd.

Hieronder volgen toelichtingen op het beleggingsbeleid aangaande:

I. Fonds Meermannno-Westreenianum:

Sinds 2003 omvat de jaarrekening van het museum tevens de balans en winst- en verliesrekening van het Fonds Meermannno-Westreenianum. De cijfers zijn de in de samengevoegde balans en winst- en verliesrekening opgenomen. Het Fonds Meermannno-Westreenianum omvat een effectendepot zonder portefeuillemodel; de obligaties. Er is gekozen voor een behoudend beleggingsprofiel.

II. Nalatenschap mevrouw Boekestein:

In 2014 is de nalatenschap van mevrouw G.A. Boekestein aanvaard onder last van vruchtgebruik. De nalatenschap is belegd in aandelen (twee coindepots). De waarde per 31-12-2020 bedraagt € 1.361.657. Rekening houdend met de levensverwachting van de vruchtgebruikers en een rentevoet van 2% wordt een waarde opgenomen van € 1.190.673. De belegging alsmede het rendement komt ten bate van de nog levende vruchtgebruikers. Indien de nalatenschap door overlijden van een van hen of beiden zal vrijkomen voor het

museum, zal het rendement van deze aandelen jaarlijks ten bate van het museum worden aangewend aan de volgende doelen: collectie-uitbreiding en behoud en beheer van de bestaande collectie, het presenteren van de collectie tijdens vaste en tijdelijke presentaties en het aanwenden van de collectie voor educatief gebruik.

1.2.2. Begroting 2021 in het kader Regeling beheer rijkscollectie en subsidiëring museale instellingen

BATEN	Boekjaar 2021
Eigen inkomsten	
1. Publieksinkomsten binnenland (2+3):	155.500
2. <i>Kaartverkoop</i>	43.000
3. <i>Overige publieksinkomsten</i>	112.500
4. Publieksinkomsten buitenland	0
5. Totaal Publieksinkomsten (1+4)	155.500
6. Sponsorinkomsten	0
7. Overige directe inkomsten	2.000
8. Directe inkomsten (6+7)	2.000
9. Indirecte inkomsten	0
10. Bijdragen uit private middelen:	280.000
11. Totaal eigen inkomsten (5+8+9+10)	437.500
Subsidies	
12. Totaal structureel OCW (13+14+15+16):	1.305.983
13. <i>Publieksactiviteiten</i>	854.176
14. <i>Collectiebeheer</i>	112.467
15. <i>Huisvesting</i>	339.340
16. <i>Niet zijnde publiek, collectiebeheer en huisvesting*</i>	0
16. Totaal structureel Provincie	0
17. Totaal structureel Gemeente	0
18. Totaal structureel publieke subsidie overig	0
19. Totaal incidentele publieke subsidie	117.500
20. Totaal subsidies (12+16+17+18+19)	1.423.483
21. TOTALE BATEN (11+20)	1.860.983

LASTEN	Boekjaar 2021
1 Publieksactiviteitenlasten (2+3):	681.650
2. <i>Activiteitenlasten</i>	295.550
3. <i>Personeelslasten</i>	386.100
4. Huisvestingslasten (5+6+7+8):	339.340
5. <i>Klein onderhoud</i>	126.000
6. <i>Groot onderhoud</i>	41.990
7. <i>Voorziening onderhoud</i>	0
8. <i>Overige huisvestingskosten</i>	171.350
9. Collectie-lasten (10+11+12):	429.350
10. <i>Collectie-uitgaven</i>	106.250
11. <i>Personeelslasten</i>	308.100
12. <i>Kunstaankopen</i>	15.000
13. <i>Afschrijvingen</i>	47.500
14. <i>Personeelslasten niet zijnde publiek en/of collectie</i>	244.500
15 <i>Overige lasten</i>	99.350
16 Totale lasten (1+4+9+13+14+15)	1.841.690
RESULTAAT	19.293
1 Saldo rentebaten / -lasten	0
2 Mutaties Aankoopfonds	0
3 Mutaties algemene reserve, bestemmingsreserve en/of -fonds**	7.500
4 Exploitatieresultaat na resultaatbestemming	11.793

1.3. Inzichtelijke kwalitatieve beschrijving van de verrichte activiteiten in het afgelopen jaar en het al dan niet realiseren van de voorgenomen activiteiten

In het in 2016 ingediende activiteitenplan werden onderstaande prestatieafspraken genoemd:

1. Aantal tentoonstellingen:
 - Vier tentoonstellingen per jaar;
 - Gerealiseerd: zes.
2. Bezoekersaantallen in het museum:
 - Normaanvraag: 35.000;
 - Aangepast in begroting 2020: 29.000;
 - Gerealiseerd: 11.348.
3. Bezoekersaantallen buiten het museum:
 - Normaanvraag: 19.000;
 - Aangepast in begroting 2020: 15.000;
 - Gerealiseerd: 34.795.

Toelichting tentoonstellingen

Het museum had in 2020 weer een aantal grote tentoonstellingen gepland staan, een deel hiervan kon niet doorgaan en moest verplaatst worden in verband met de sluiting van het museum en de afgenomen belangstelling van het publiek voor museumbezoek.

Bel-etage	Oorspronkelijke datum	Verplaatst naar
Foute Boeken?	t/m 1-3-2020	nvt
Ruud de Wild, songbook	14 maart - 21 juni	mrt-21
Geheimschrift	9 juli - 27 september	juli - augustus 2021
Harem/Haram (werktitel)	10 oktober - 28 februari 2021	okt-21
<i>Ingelaste tentoonstellingen</i>		
De atlas van Blaeu, een wereldboek	13 juni - 27 sept	Uitgebreid en verplaatst naar bel-etage
Vol verhalen	10 okt - 6 maart 2021	Ontwikkeld tijdens lockdown
Rode zaal		
Diginidad/Maria Veronica San Martin	t/m 5-1-2020	
De atlas van Blaeu, een wereldboek	18 januari – 13 april	
De Gemeenschap, herontdekt modernisme	23 april – 12 juli	13 juni - 6 sept
Type & Media eindexamenpresentatie	18 juli – 6 september	Uitgesteld, nog geen nieuwe datum
Met de kwast gemaakt, de kunst van Pochoir	20 september – 17 januari 2021	26 sept - 28 maart 2021

Het aanpassen, verlengen, verplaatsen en ontwikkelen van de (nieuwe) tentoonstellingen werd met veel enthousiasme en voortvarendheid opgepakt door de medewerkers. Het was vanzelfsprekend vervelend om de geplande tentoonstellingen uit te stellen maar de nieuwe tentoonstellingen boden ons de kans om met een andere blik naar onze eigen collectie te kijken en om onze topstukken weer eens te tonen aan ons publiek.

Objecten uit de collectie van het museum waren ook zichtbaar in de vaste presentatie. Deze opstellingen wisselen we gemiddeld vier keer per jaar. De collectie is te vinden in de voorzaal, de zaal 'van Lood tot Led', de Thurkowzaal en in de Berlage vitrine in de hal.

Naast deze presentatie plekken maakt het museum ook een aantal keer per jaar een tijdelijke presentatie in het souterrain.

Souterrainpresentaties:	
De Best Verzorgde Boeken 2018	3 december 2019 – 5 april 2020
Pop up kinderboeken	15 juli – 15 november 2020
Schönste Bücher aus aller Welt	18 november 2020 - 21 februari 2021

Huis van het boek was een van de partijen die mee wilde doen met de Museumnacht op 10 oktober. Helaas werden de maatregelen ter voorkoming van de verspreiding van het Coronavirus vlak voor het evenement aangescherpt waardoor toch werd besloten het evenement af te zeggen.

Online tentoonstelling in première

Vol trots presenteerde Huis van het boek in de zomer van 2020 de eerste online tentoonstelling! De bezoeker werd uitgenodigd om te bladeren in 'Ruud de Wild, songbook' met interessante teksten veel beeldmateriaal en geluidsfragmenten. Kijkers konden genieten van fragmenten van oude en nieuwe, bekende en onbekende liedjes en luisteren naar gesprekken tussen Ruud de Wild en verschillende Nederlandse artiesten over de Nederlandse liedjes die voor hen belangrijk. Ruud sprak hiervoor onder andere met Roxanne Hazes, Guus Meeuwis, Corry Konings, Merol, Typhoon en cabaretier en kleinkunstkenner Jacques Klöters.

Deze online tentoonstelling smaakt naar meer. Het museum gaat daarom vanaf 2021 jaarlijks meerdere online tentoonstellingen ontwikkelen.

Toelichting activiteiten buiten de deur

Ook de activiteiten buiten de deur hadden te lijden onder de intelligente lockdown. Omdat de bibliotheeklocaties sloten, werden tentoonstellingen uitgesteld of afgezegd. Gelukkig bleken de bibliotheken flexibel en konden we uiteindelijk de tentoonstellingen toch bij hen plaatsen. Vanaf september werd er een samenwerking gestart met de Airport Library op Schiphol. Hiervoor werkte het museum samen met Probiblio, Jan Bos en Martine de Bruin (Meertens Instituut).

Reizende tentoonstellingen		
Foute boeken	o.a. Ministerie van OC&W	o.a. Bibliotheek Oostland
Harem	Lowlands 2020	
Festivalbus	Zomer 2020	Uitgesteld, nog geen nieuwe datum
Proud to be a beggar (thema uit Songbook)		Ontwikkeld voor Schiphol
Phiny Dick		Ontwikkeld voor Schiphol
Quentin Blake		o.a. bibliotheek Almere

In de zomer van 2020 was Bert Sliggers namens het museum te gast in Solloseum. Een Coronaproof theateropstelling in theater de Brakke Grond in Amsterdam.

Door de afzeggingen leek het in eerste instantie moeilijk om aan de doelstellingen te voldoen, maar door veel improvisatie, slimme partnerships en hard werken is het de medewerker toch gelukt om een groot publiek te bereiken.

	van	tot	tot. aantal bez. locatie	aantal tent.
QUENTIN BLAKE				
Bibliotheek Barneveld	20-12-2019	01-02-2020	onbekend	
Bibliotheek Salland	30-01-2020	08-03-2020	9.730	195
Bibliotheek Almere	08-09-2020	08-10-2020	60.671	1.214
FOUTE BOEKEN				
Bibliotheek Oostland	01-09-2020	18-10-2020	7.863	158
Bibliotheek Veenendaal	01-11-2020	12-12-2020	4.500	90
OVERIGEN				
Airport Library - PtbaB	23-7-2020	17-10-2020	1.092.000	21.840
Airport Library - Phiny Dick	12-11-2020	14-02-2021	546.000	10.920
Solloseum/Brakke Grond	01-07-2020	09-08-2020		378
		TOTAAL	1.720.764	34.795

NB: aantallen berekent op basis van 2% van het totaal aantal bezoekers. Behalve bij Solloseum, hier rekenen we alle bezoekers omdat de bijdrage van Huis van het boek integraal onderdeel was van het totale programma.

Papier Hier, een project met KB, Letterenfonds, CPNB en Koninklijke Bibliotheek, werd vanwege Corona helaas verplaatst naar november 2021.

Toelichting bezoekersaantallen

Het aantal bezoekers in het museum in het afgelopen jaar was helaas heel laag. Ondanks interessante tentoonstellingen rondom de topstukken van het museum, wisten slechts **11.348** mensen het museum te vinden. Bijna **70%** van deze bezoekers bezocht het museum in de eerste drie maanden van het jaar om nog even te kunnen genieten van 'Foute boeken?'. Deze tentoonstelling trok in de totale looptijd maar liefst 14.425 bezoekers.

Samenwerking met de Koninklijke Bibliotheek (KB)

De intensieve samenwerking met de KB in de planperiode 2017 - 2020 zorgde ervoor dat het museum verder kon ontwikkelen, dat het de ambitieuze doelstellingen kon verwezenlijken en dat het de tijd kreeg om

veranderingen door te voeren en te experimenteren. Huis van het boek kan hierdoor met meer vertrouwen naar de toekomst kijken. Na vier intensieve jaren samenwerken kiezen we voor een nieuwe koers. Het is tijd geworden dat Huis van het boek op eigen benen staat. In 2020 is veelvuldig overlegd met de KB over de herziening van de samenwerking. Dit heeft geleid tot een nieuwe samenwerkingsovereenkomst.

Naast de samenwerking rondom 'Papier Hier', werkte KB en museum in 2019 samen bij de totstandkoming van de mediaval-meme generator die de KB in november 2020 met veel succes lanceerde.

Educatie

2020 was door Corona ook voor educatie een rommelig jaar. Tussen alle beperkingen en lockdowns door is er geprobeerd om de educatieve activiteiten zoveel mogelijk doorgang te laten vinden. Hiervoor waren veel aanpassingen nodig zoals lesgeven met spatschermen of mondkapjes, educatieve ruimtes ventileren, materialen ontsmetten en alleen lesgeven aan kleine groepjes en met inachtneming van 1,5 meter. Hierdoor zijn er in het voorjaar/zomer relatief weinig lessen uitgevallen. In het najaar/winter werd de uitval helaas groter. Scholen en ouders werden angstiger en annuleerden veel van de lessen. Rondleidingen en workshops voor volwassenen en voor het voortgezet onderwijs konden helemaal niet meer in het museum gegeven worden.

Tot 2020 steeg het aantal educatieve bezoeken. In 2019 ontvingen we meer dan 6.400 educatieve bezoekers. Jammer genoeg is 2020 een uitzonderlijk jaar wat leidde tot slechts 2.199 scholieren in groepsverband. We hopen dat de aantallen op termijn weer aan zullen trekken.

Omdat het museum normaalgesproken met het aantal educatieve bezoeken aan het plafond zit, zal het in de komende planperiode werken aan de mogelijkheden om meer groepen te ontvangen in het museum. Om de scholen ook op de school te kunnen bereiken is er dit jaar gestart met de ontwikkeling van schoolpakketten voor in de klas.

Workshops en activiteiten

Bij elke nieuwe grote tentoonstelling worden bijpassende workshops aangeboden. Zo zijn er speciaal voor het voortgezet onderwijs diverse verdiepende lessen gegeven bij de tentoonstelling over Foute boeken in het kader van maatschappijleer, CKV of geschiedenis. Deze tentoonstelling heeft daarna nog een reizende versie gekregen waarbij ook een online lespakket is ontwikkeld.

Voor de vakantieactiviteiten zijn populair en werden ook in 2020 goed bezocht door ouders en kinderen uit Den Haag. De tentoonstelling over de prachtige Blaeu atlassen gaf aanleiding tot de workshops 'schatkaarten etsen', 'Atlassen recyclen' en het thema werd door de vrijwillige drukkers op zondag gebruikt om teksten te drukken op landkaarten in plaats van op gewoon papier. In het museumatelier konden kinderen waterwezens op de muren plakken en meedoen aan een schateiland wedstrijd. De winnaar won, hoe kan het ook anders, een kinderatlas.

In de zomervakantie is het Illustratie atelier in de tuin een succesvolle traditie geworden. Ook in Corona tijd waren de 24 georganiseerde ateliers snel volgeboekt. Tijdens de herfstvakantie konden de zes georganiseerde workshops Blauwdruk (of Cyanotypie) ook doorgaan. Helaas gold dit niet voor de activiteiten in de kerstvakantie toen het museum de deuren moest sluiten voor de derde lockdown.

Openstelling zolder

Bezoekers kunnen normaalgesproken op zaterdag in het scriptorium en op zondag in de deelnemen aan workshops. Helaas moest de drukkerij vanaf half maart vanwege corona sluiten en sindsdien is deze niet meer open geweest. Bezoekers konden er wel een kijkje nemen, maar vanwege de vaak hoge leeftijd van de vrijwillige drukkers vonden we het onverstandig hen naar hun museum te laten komen om demonstraties te geven op de drukpers.

Marketing & Communicatie

2020 was het jaar waarin ineens de deuren van de musea dicht gingen en het culturele leven zich met name online afspeelde. Gelukkig was het museum in 2017 al gestart met het verbeteren van de online zichtbaarheid van het museum en vooral met het bouwen aan een sterke online achterban. Daar konden we dit jaar op voortborduren met een groot aanbod van online rondleidingen, workshops, gesprekken met medewerkers en vragenuurtjes. Dit leidde tot goede bezoekerscijfers aan de site en wederom een verbetering van de interactie met de online bezoekers. Ook de komende jaren zullen we hiermee doorgaan.

Al enkele jaren voeren veranderen we de mix van onze campagnes, waarbij online campagnes steeds belangrijker worden. De volgende stap is het verbeteren van de website, dit project is eind 2020 gestart. Deze nieuwe site biedt meer ruimte voor de digitale presentatie van de collectie, online tentoonstellingen en andere vormen van interactie met het publiek. De website wordt een plek waar de bezoeker digitaal door o.a. middeleeuwse handschriften kan bladeren en waar jong en oud verhalen over de boekdrukkunst en het belang van boeken voor de maatschappij kunnen vinden.

Segmentatie/doelgroepenmarketing

Het gemiddelde bezoekersprofiel luidt: Vrouw uit Zuid-Holland, van tussen de 66 en 75 jaar die het museum met twee personen voor het eerst bezoekt. De omstandigheden rondom Corona hebben geen invloed gehad op dit profiel.

Bezoekgegevens	2020	2019
Vrouw	54%	57%
Zuid Holland	69%	66%
Leeftijd 66 – 75 jaar	31%	29%
Herhaalbezoek: eerste bezoek	80%	81%
Groepsgrootte: twee personen	36%	33%

In 2020 was 76% van de bezoeker ouder dan 46 jaar (2019: 71%).

De marketing van het Huis van het boek heeft tot doel het totaal aantal bezoekers te verhogen door het verhogen van het herhalingsbezoek en vinden van nieuwe bezoekers. Door verbetering van de online en social media benadering, verbeteren van het herhaalbezoek, het aangaan van joint promotions en continue analyse van de bezoekersgegevens.

1. Online & social media marketing

In 2020 is verder gewerkt aan de optimalisering van de online vindbaarheid van de website door middel van SEO (zoekmachine- optimalisatie) en SEA (Google Adwords). Dit leidde wederom tot een stijging van het website bezoek.

	2020	2019
Website bezoek	131.800	85.123
Unieke bezoekers	108.100	62.290

Ondanks de aangescherpte criteria van Google, kwam ook in 2020 het museum in aanmerking voor een Google Grant ter waarde van \$250.000. De meeste bezoekers vinden de website organisch, ca 12% komt op de pagina via de advertenties betaald door de Google Grant. Een van de belangrijke subdoelen voor het museum is het vergroten en versterken van de merkbekendheid door middel van verbetering van het online bereik:

- De Google Ads werden afgelopen jaar zo'n 85.140 keer vertoond en dit leverde ruim 8.360 bezoeken op aan de website.
- In 2020 waren de vijf best presterende campagnes: 'Nieuws', 'Minitatuurboekjes', 'Free time - Algemeen', 'Brand Awareness' en 'Voorjaarsvakantie 2020'.

Ook op sociale media heeft het museum veel (potentiële) bezoekers bereikt. Social media biedt ons ruimte voor vernieuwing en experiment en dit proberen we maximaal te benutten. Vooral tijdens de lockdowns is er

volop nieuwe content gemaakt zoals online workshops, de online tentoonstelling en video's met tips om zelf thuis aan de slag te gaan, soms met een knipoog naar de actualiteit, zoals 'maak zelf je wc papier, tijdens de eerste lockdown waar massaal toiletpapier werd gehamsterd.

De interactie met het publiek werd met name gestimuleerd door nieuws over de tentoonstellingen, collectie en video's te delen en door het stellen van vragen aan het publiek. Het museum blijkt zo in staat om met interessante content een steeds groeiende community te bedienen.

Volgers:

- Facebook 5.570 volgers (start 2020: 4.589)
- Twitter 3.541 volgers (start 2020: 3.369).
- Instagram 2.060 volgers (start 2020: 1.579)

Om het contact met de doelgroep te verbeteren en een lange termijn relatie aan te gaan met de bezoekers verstuurt het museum tenminste eenmaal per maand een digitale nieuwsbrief naar bijna 3.000 mailboxen. Per mail ontvangt men informatie over tentoonstellingen, activiteiten en workshops en interessante feitjes over de collectie. Daarnaast wordt er sinds 2020 ook een interne mail gemaakt voor medewerkers en vrijwilligers, om tijdens de lockdowns en het thuiswerken contact met elkaar te houden.

Resultaten PR 2020 (print en online)

	2020	2019
Artikelen	303	419
Mediawaarde:	€ 405.523	€ 376.709
Bereik	178.774.55	202.005.25

Het aantal artikelen gepubliceerd in on- en offline media uitingen is wederom gestegen.

Zakelijke markt

Helaas was 2020 geen goed jaar voor de verhuur aan de zakelijke markt. In de eerste lockdown werden er ca 20 afspraken afgezegd. Na heropening was er weer beperkt zakelijke verhuur mogelijk maar met slechts een zeer beperkt aantal mensen. Gelukkig konden we daarmee wel een aantal vaste gasten zoals de Vrije Academie weer ontvangen.

Collectie

Voor de afdeling Collectie was 2020 een ingewikkeld jaar. Er kon slechts beperkt met de collectie gewerkt worden, we ontvingen minder (wetenschappelijke) bezoekers en de digitaliseringsprocessen liepen vertraging op. Gelukkig was er ook veel nog wel mogelijk.

Zoals ieder jaar werd in het museum de zogenaamde Writers Meeting van Writers Unlimited georganiseerd. Na afloop verzorgde Erik Geleijns een rondleiding voor de schrijvers, waaronder Cynthia MacLeod en Antjie Krog. In het kader van het vak 'Manuscript en miniatuur bestudeerden studenten boekwetenschap en kunstgeschiedenis van de UvA, onder leiding van prof. dr. Irene van Renswoude een aantal topstukken uit de handschriftencollectie. Daarnaast werd er een rondleiding verzorgd voor docenten klassieke talen van het Maerlantcollege en jonge ambtenaren van het Ministerie van OCW Het bezoek van studenten Neerlandistiek (Universiteit Leiden) o.l.v. dr. Olga van Marion kon gedeeltelijk in groepsverband, deels met individueel bezoek worden georganiseerd. Helaas moesten bezoeken van de Academie De gouden ganzenveer en de eerstejaars studenten in de introductieweek van de KABK door de coronamaatregelen worden afgezegd. Wel vonden de studenten de Masteropleiding Type and Media van de Koninklijke Academie voor Beeldende Kunst te Den Haag in de leeszaal een alternatieve werkplek, nadat in de KABK een kleine brand had plaatsgevonden. In het najaar werden ook de studenten van de nieuwe lichting enige malen in de leeszaal ontvangen en begeleid in het kader van een revival-project. In december werd een aantal boeken uit de collectie in bruikleen gegeven aan de bibliotheek van de KABK, zodat de studie van het originele materiaal niet gehinderd werd door de sluiting van het museum

Registratie

In 2020 werd de definitieve migratie van de oude op de CBF database gebaseerde Adlib applicatie naar een op SQL-gebaseerd systeem uitgevoerd en werd de nieuwe versie van de online publiekscatalogus gelanceerd.

Waar mogelijk zijn de standaardvelden toegepast, zodat aansluiting op externe databases, zoals Collectie Nederland, eenvoudiger is te realiseren. In 2020 zijn de medewerkers vanuit huis verder gegaan met het invoeren van beeldmateriaal aan de catalogus; een kleine 2.000 beelden werden toegevoegd.

De registratie van de collectie Struik I werd afgerond. De vrijwilliger is begonnen met de invoer van de afbeeldingen van deze boekbanden in de catalogus.

Schenken en aankopen

Oud-conservator Jos van Heel droeg zijn persoonlijke documentatie met betrekking tot de collecties handschriften en voorwerpen uit de collectie van de baron Van Westreenen over.

Voor de aanvulling van de moderne collectie aankopen werden o.a. de volgende objecten aangeschaft:

- Evgenia Kim, Koryo Saram, 2019. Een leporello, in een oplage van 15 exemplaren, die handelt over de gedwongen zwerftochten van etnische Koreanen van tsaristisch Rusland naar onafhankelijke ex-Sovjetrepublieken.
- Romano Hänni It is bitter to leave your home : a true story depicted in typographic images = Es ist bitter, die Heimat zu verlassen. - Basel : Hänni, Romano, 2017.
- Ingenieuze typografische aanklacht tegen de Japanse autoriteiten verantwoordelijk voor de gevolgen van de kernramp bij Fukushima.
- Veronika Schäpers, Pjöngjang, Nordkorea im Mai 2004. - Karlsruhe : Schäpers, Veronika, 2019.
- Kunstenaarsboek waarin de veranderingen in Noord-Korea in de periode 2004-2018 fotografisch is vastgelegd.
- Het tunnelboek All sorts van de boekkenstenaar Emily Martin werd geschonken door de University of Florida.
- Complete selectie van de Best designed books 2020, met boeken uit onder meer Portugal, Israel, Polen, Rusland, Duitsland, China en Japan.
- Archivalia m.b.t. de serie Kwadraatbladen van Steendrukkerij De Jong & Co. Te Hilversum. Ter aanvulling op de reeds in de collectie aanwezige afleveringen van legendarische serie onder redactie van Pieter Brattinga Jr., werd een aantal handschriften van dichters, waaronder Remco Campert, Hugo Claus, Allan Ginsberg en Ted Joans geschonken, die dienden voor de uitgaven Schrijftaal I en II. Verder werd het originele model van de uitgave van Bruno Munari geschonken, en een nooit gepubliceerd Kwadraatblad, met tekst van Jan Elburg en vormgegeven door Charles Jongejans
- Collectie publicaties van en rond Multatuli, alle uitgegeven tijdens het leven van Eduard Douwes Dekker, waaronder de eerste druk, de zogenaamde 'dubbeldruk' uit 1860 en zes kleurvarianten van de 5e druk van Max Havelaar.

Halverwege het jaar werd het museum benaderd door de Stichting Bestverzorgde boeken met de vraag of wij de collectie in bruikleen wilde nemen. De boeken zijn geplaatst in de leeszaal van het museum en worden gebruikt door studenten grafische vormgeving van nationale en internationale academies voor beeldende kunst.

Digitalisering

Het Metamorfoze project werd na een onderbreking in juni weer opgestart. Het gehele archief van Charles van Charles Nypels en de aanvullingen op het archief van John Buckland Wright is voor dit project geregistreerd en geconserveerd. Al het materiaal is in de loop van 2020 gedigitaliseerd.

Ook is Huis van het boek partner in een digitaliseringsproject van Huygens Instituut voor Nederlandse Geschiedenis. Hiervoor worden de vermaarde middeleeuwse handschriften van het museum gedigitaliseerd en breed beschikbaar gemaakt voor wetenschappers en belangstellenden over de hele wereld.

Bruiklenen

In 2020 verleende het Huis van het boek met een aantal topstukken medewerking aan de tentoonstelling Body Language in het Museum Catharijneconvent te Utrecht. Hiervoor werden de Grande Bible Historiale Complétée van koning Karel V. Parijs, 1371-1372 (MMW, hs. 10 B 23) en het Bestiarium. West-Frankrijk, ca. 1450. (MMW, hs. 10 B 25), uitgeleend.

1.4. Zaken die nu en in de toekomst van invloed kunnen zijn op de continuïteit en het functioneren van de organisatie:

Huis van het boek is een uniek museum met tal van sterke punten, zoals een prachtig gebouw, de locatie, betrokken en deskundige medewerkers, sterke educatief aanbod, goede en spannende tentoonstellingen, een goede relatie met de KB, toegang tot openbare bibliotheken, goede relaties met wetenschappers en verzamelaars en een unieke collectie. Natuurlijk zijn er ook zorgen in het museum, deze gaan met name over:

- **Financiën:** Het museum heeft structureel te lage inkomsten. Om dit op te lossen dient er meer geld in de private markt geworven worden, daarnaast streeft het museum een verhoging van de bijdrage van het Ministerie na.
- **Partnerships:** Om de doelstellingen van het museum te behalen, is samenwerking met anderen noodzakelijk. Door samenwerking wil het museum:
 - het bereik vergroten: bibliotheken, festivals, cultuurankers, databanken;
 - specifieke doelgroepen bereiken: wetenschap, kunstacademies;
 - de inkomsten verhogen: bijdrage aan product door samenwerkende partij of gezamenlijke fondsenwerving.
- **Personeel:**
 - Kleine staf met grote ambities. Deze ambities realiseert het door samen te werken met partners in het veld. Instellingen, maar ook individuen die kunnen helpen bij het vertellen van onze verhalen. Deze partners fungeren als een schil van kennis en handjes rondom de vaste medewerkers;
 - Personeelskosten hoog ten opzichte van inkomsten: Dit is een punt van voortdurende zorg. Het aantal medewerkers is op dit moment niet te groot, maar de medewerkers zijn wel relatief duur. Mochten de inkomsten verder onder druk komen te staan dan moeten we helaas op dit punt bezuinigen. Gezien het hoge ambitieniveau van het museum heeft dit zeker niet de voorkeur.
- **Collectie:** Huis van het boek heeft een mooie en belangrijke collectie maar toont deze collectie te weinig waardoor de stakeholders zich het belang van de collectie onvoldoende realiseren;
- **Educatie:**
 - Onvoldoende groeimogelijkheden voor educatieve groepen in het museum.
- **Publiek & Presentatie:**
 - Marketing: kennis over bezoeker inzetten en verbeteren;
 - Programmering & Positionering: duidelijker rode draad in tentoonstellingen en verbeteren vaste opstelling;
 - Publiek: verhogen bezoekersaantallen in tentoonstellingsvrije periodes door aantrekkelijk vaste presentatie en vakantieprogrammering.

Met deze punten gaat het museum de komende jaren aan de slag.

1.5. Specifieke aandachtspunten beschikking

In het subsidiebesluit d.d. 20 september 2016 geeft de Minister de volgende subsidieverplichtingen in verband met het raadsadvies:

- Een uitgewerkt activiteitenprogramma inclusief eventuele samenwerkingspartners: is aan voldaan;
- Een uitgewerkte doelgroepenanalyse: is aan voldaan;
- Een nadere toelichting op governance en samenwerking met de KB: is aan voldaan.

1.6. Samenstelling directie & Raad van Toezicht

De directie bestaat uit:

- Directeur: Mevrouw Drs. S. Bechtholt;
- Plaatsvervangend directeur/Hoofd Collecties: de heer Drs. R. Tax.

De Raad van toezicht bestaat uit:

Rooster van aftreden RvT	Termijn 1	Termijn 2
Mw. Dr. E.J.B. Knibbeler, algemeen directeur Koninklijke Bibliotheek (permanent lid)		
Mr. T.H.J. Joustra, voormalig voorzitter van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (tot 1 mei 2019)	25-11-2015 / 25-11-2020	2020-2025
Dhr. W. van der Stelt, voormalig VP Strategic Relations, Springer Nature (tot oktober 2019)	17-12-2014 / 17-12-2019	2019-2024
Mr. F. Leeflang, voorzitter Audit Advisory Committee Algemene Rekenkamer	01-11-2018 / 01-11-2023	2023-2028
Dr. K. Veling, voormalig directeur van ProDemos, politicus en voorzitter VOB (NB: in februari 2016 met terugwerkende kracht benoemd.)	01-01-2016 / 01-01-2021	2021-2026

1.7.1. De wijze waarop het bestuur toepassing heeft gegeven aan Governance Code Cultuur:

Huis van het boek onderschrijft de code cultural governance. Om de governance te waarborgen volgen we de volgende regels:

- Regelmatig overleg tussen een vertegenwoordiger van de RvT en de directeur van het museum;
- Tenminste tweemaal per jaar RvT vergadering;
- Tweemaal per jaar functionering/beoordelingsgesprek directeur met twee leden van de Raad;
- Om de betrokkenheid te vergroten en om de directeur bij te staan is door de RvT een Raad van Advies ingericht. De leden hiervan zijn:
 - Mevrouw Annabelle Birnie, Directeur Amsterdam Fonds voor de Kunsten;
 - De heer Paul Mosterd, Adjunct-directeur, hoofd Communicatie, Educatie & Marketing bij de Hermitage/Nieuwe Kerk;
 - Anouk Janssen, teamleider Collecties, KB;
 - Wim van der Stelt, gedelegeerd lid namens RvT/voorzitter van de RvA.

1.7.2. De wijze waarop het bestuur toepassing heeft gegeven aan Code Culturele Diversiteit:

Huis van het boek erkent het belang van cultureel divers cultuuraanbod en van culturele diversiteit in de sector zelf. Bij de programmering van de activiteiten wordt specifiek aandacht besteed aan (culturele) diversiteit van de mogelijke deelnemers. Marketing en communicatie worden afgestemd op het bereiken van die groepen die we met de diverse programmaonderdelen willen bereiken.

Eind 2017 heeft het museum toegezegd mee te werken aan de Haagse Cultuuracademie, een nieuw initiatief van de CultuurSchakel en Theater De Vaillant. Doel is om een krachtige impuls te geven aan de diversiteit en kennisdeling van de culturele sector in de stad. Dit wordt gerealiseerd door te investeren in een opleiding en in een netwerk van young professionals met een diverse achtergrond die al werken, of die willen gaan werken in de Haagse culturele sector.

Bij de tentoonstelling 'Foute boeken?' was duidelijk te zien dat het programmeren van maatschappelijke tentoonstellingen en positief effect geeft op de samenstelling van de bezoekersgroepen. Daarnaast leent een dergelijke tentoonstelling zich ook goed voor projecten buiten de deur zoals op Lowlands en in de bibliotheken. Hierdoor is het museum in staat om de meer diverse doelgroep op te zoeken in het land. Voor de volgende grote tentoonstelling rondom een maatschappelijk thema (Harem) volgen we dit model wederom. Daarnaast werken we voor deze tentoonstelling met kunstenaars en andere makers met een meer diverse achtergrond.

1.8. Educatieve activiteiten

Verwezen wordt naar paragraaf 1.3.

1.9.1. Ondernemerschap/samenstelling eigen inkomsten en strategie bij tegenvallende resultaten

De eigen inkomsten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Eigen inkomsten	Realisatie 2020	Realisatie 2019
	€	€
Eigen inkomsten:		
Publieksinkomsten	69.017	194.293
Sponsorinkomsten	0	0
Overige inkomsten	5.439	2.163
Totale directe inkomsten	74.456	196.456
Donaties	3.005	7.150
Vriendenstichting	26.200	38.700
Nalatenschap Boekestein	-49.550	120.398
Particuliere bijdrage/legaat	6.500	10.000
Schenking Officina Bodoni	34.307	34.307
Schenking particulieren	10.000	10.000
Private fondsen	30.113	35.007
Totale bijdragen uit private middelen	60.575	255.562
Totaal eigen inkomsten	135.031	452.018
Subsidiebedrag OCW	1.254.369	1.174.274
Totaal structurele subsidies	1.254.369	1.174.274
Percentage eigen inkomsten	10,8%	38,5%

Totale subsidie	1.305.983	1.271.836
Af: nog te besteden huisvestingssubsidie	-51.614	97.562
Op te nemen structurele OCW subsidie	1.254.369	1.174.274

Het percentage eigen inkomsten bedraagt 10,8% (2019: 38,5%). De norm is 19,5%.

Het subsidiebedrag OCW is vanwege een dotatie aan de langlopende schuld Nog te besteden huisvestingssubsidie OCW, verminderd.

Coronavirus

Als gevolg van de uitbraak van het Coronavirus (COVID-19) is het museum, in lijn met de richtlijnen vanuit de overheid, met ingang van vrijdag 13 maart 2020 gesloten. De sluiting zal voortduren zolang de richtlijnen dit voorschrijven. Door de sluiting loopt het museum inkomsten mis uit entree, verkoop uit de winkel en van activiteiten. De eerste maanden van 2020 is het museum goed bezocht en liggen de inkomsten uit entree, activiteiten en winkelverkoop in lijn met de begroting. Nu het museum gesloten is, is het gemis van een nieuw opgestarte tentoonstelling merkbaar in de exploitatie. Een belangrijk onderdeel van de inkomsten is de subsidiebijdrage van het Ministerie OCW. Door deze structurele inkomstenbron in samenhang met aangekondigde overheidsmaatregel voor de culturele sector verwacht het museum het komend jaar geen directe continuïteitsproblemen.

Het museum volgt bij tegenvallende bezoekersaantallen de volgende route:

1. Analyse van de reden voor het tegenvallen van de resultaten: is een tentoonstelling slechter bezocht dan verwacht, komt dat door tegenvallende PR, hoe verloopt de campagne, etc;
2. Indien we verwachten dat aanscherpen van de campagne positieve effecten kan hebben, passen we de campagne aan en zullen we soms kiezen voor extra inzet. Dit kan ook door het organiseren van extra activiteiten of het aangaan van interessante joint promotions;
3. Indien de campagne naar verwachting is geweest maar de resultaten nog steeds tegenvallen. Dan kiezen we ervoor om de inzet op de volgende tentoonstelling te verhogen: soms moet je durven kiezen.

1.9.2. Reflectie op ondernemerschap en in het bijzonder de samenstelling van de eigen inkomsten en de strategie bij tegenvallende inkomsten:

Door Corona vallen de inkomsten in 2020 helaas tegen. Dit betekende dat er bezuinigd is o.a. door posities niet te vervullen en campagnes niet uit te voeren. Daarnaast zijn een aantal grote tentoonstellingen verplaatst naar de komende jaren. Ook is er gebruik gemaakt van de mogelijkheden voor extra steun die de overheid bood door een aanvraag te doen voor de tijdelijke noodmaatregel overbrugging werkgelegenheid (NOW). Van de museumvereniging ontvingen we in april 2020 een voorschot Museumkaart, dit voorschot is ondertussen terugbetaald.

Het museum is verder financieel gezond. Door de hogere eisen die het museum stelt aan de tentoonstellingen en andere activiteiten waardoor deze duurder zijn dan in het verleden is het vergroten van de financiële slagkracht wel wenselijk. Het museum werft daarom voor iedere activiteit bij fondsen en andere partijen (zoals de vriendenvereniging). Indien de extra financiële middelen niet toegekend worden dan worden de begrotingen aangepast zodat er geen uitgaven gedaan worden die niet gedekt worden door inkomsten.

Dankzij de succesvolle samenwerking met de KB was het museum in staat om een aantal mooie tentoonstellingen en evenementen te kunnen organiseren. Om in de toekomst meer slagkracht te krijgen om de ambitieuze plannen uit te voeren is het echter noodzakelijk om de eigen inkomsten structureel verder te verhogen. De directeur zal zich daarom het komende jaren met name richten op het verbeteren van de relatie met fondsen en private schenkers.

1.10. Reflectie op het planmatig beleid voor het beheer van de cultuurgoederen of verzamelingen

In de afgelopen jaren zijn er verschillende technische aanpassingen gedaan aan het achttiende-eeuwse woonhuis waardoor de omstandigheden in de zalen aanzienlijk zijn verbeterd. De luiken aan de voorzijde van het pand blijven gesloten om de invloed van zonlicht zo veel mogelijk te weren en temperatuur en luchtvochtigheidsgraad in de ruimte worden voortdurend gemonitord. Objecten die ter inzage worden gevraagd worden naar de leeszaal of de kantoren overgebracht. De Afdeling Collectiebeheer houdt altijd(fysiek) toezicht op deze raadpleging. Bij registratie van recentelijk verworven materiaal wordt het materiaal waar nodig direct in zuurvrije mappen, melinex hoezen of omslagdozen herverpakt. Daarnaast wordt bij standplaatscontrole direct collectie geselecteerd waarvan de berging verbetering behoeft. Jaarlijks worden enkele stukken door een externe restaurator behandeld.

Onder voorwaarden stelt het museum objecten uit zijn collectie ter beschikking ten behoeve van tentoonstellingen. Het museum werkt echter alleen mee aan tentoonstellingen met een wetenschappelijk en/of cultureel doel, die gehouden worden in een museum of soortgelijke instelling met voldoende faciliteiten voor het exposeren van dergelijke objecten.

Veiligheidszorg:

Museum Meermanno beschikt over een Calamiteitenplan, waarin de risico's voor gebouw en collectie benoemd zijn. Het plan voorziet in een crisisteam, een Hulpteam Mens en Gebouw, een Hulpteam Collectie en een Hulpteam Pers & Buren. In 2020 wordt het Collectiehulpverleningsplan geactualiseerd.

Back-ups:

Van het collectie-registratiesysteem wordt dagelijks een back-up gemaakt, die wordt bewaard in de meldkamer van het museum. Een externe back-up van de gegevens is ondergebracht bij het datacenter van backupconnect.

1.11. Reflectie op het MOIP huisvesting musea, waarbij tevens wordt ingegaan op afwijkingen van dit plan:

Het museum heeft sinds 2017 het beheer van het gebouw in eigen hand. Het heeft in het kader van de Erfgoedwet het RVB de opdracht gegeven om het onderhoud te coördineren. Deze proef eindigt in 2021 en het museum is voornemens om vanaf dat moment het onderhoud volledig in eigen hand te nemen. We onderzoeken op dit moment of dit in samenwerking met andere musea mogelijk is. De samenwerking in 2020 is goed verlopen. Het RVB ondersteunde het museum waar nodig en samen waren we in staat om extra onderhoudswerkzaamheden uit te voeren in de periode dat het museum gesloten was. Zo kon bijvoorbeeld de volledige voorgevel geschilderd worden.

Het museumgebouw is een rijksmonument uit 1712 en vraagt veel onderhoud. Zo is het binnenklimaat van het museum niet optimaal voor het tonen van collecties; dit levert problemen op voor de eigen collectie maar ook met bruikleengevers. Daarnaast voldoen een aantal publieksruimtes niet meer aan de eisen van deze tijd. Hierdoor gaan kostbare meters verloren die ingezet kunnen worden voor het publiek.

In 2019 heeft het museum een warmtepomp geïnstalleerd. Dit is de eerste stap op weg naar een duurzamer museum. Het museum wil door op deze ingeslagen weg en is daar sinds 2020 met het RVB over in gesprek.

De relatie met het RVB is goed. De werkzaamheden van de overlooptijst zijn in 2020 afgerond en de communicatie met de medewerkers verloopt positief. Helaas heeft dit nog niet geleid tot een herziene MOIP voor het museum. Het museum werkt daarom met een door onszelf opgestelde Meerjarenplanning. De MOIP van het RVB wordt in 2021 verwacht.

Voor de komende jaren staan de onderstaande projecten op het programma:

- Onderhoud in eigen beheer op basis van jarenlange ervaring en kennis opgedaan tijdens het beheer door het RVB;
- Duurzaamheid/Klimaat: gebruikmaken van subsidies op het gebied van duurzaamheid om klimaat voor collectie, medewerkers en bezoekers in het museum te verbeteren.

1.12. Beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden

Het museum ziet de toekomst met groeiend vertrouwen tegemoet maar houdt wel rekening met onderstaande externe bedreigingen:

- Lange termijn gevolgen Corona:
 - De bezoekersaantallen van het museum zijn in 2020 voor het eerst in jaren weer lager dan de voorgaande jaren. Het zal naar verwachting nog een aantal jaar duren voordat dit weer hersteld is;
 - Bezuinigen overheid i.v.m. hoge overheidsuitgaven in 2020;
 - Onvoldoende herstel scholenbezoek;
 - Klimaat in het museum is onvoldoende: onvoldoende luchtverversing in het museum;
 - Afgenomen toerisme en daardoor minder bezoekers in de zomerperiode.
- Concurrentie tussen musea op bezoekersaantallen:
 - Educatie: sommige instellingen ontvangen scholen vrijwel gratis en zorgen voor vervoer. Voor een klein museum als het onze is dat helaas onmogelijk. De enige oplossing die wij hier zien, is betere afspraken tussen subsidieverstrekkers. Nu leiden de verschillen tussen bijvoorbeeld het Ministerie en de Gemeente tot oneerlijke concurrentie;
 - Programmering blockbuster tentoonstellingen bij collega's.

- Diversiteit als voorwaarde voor subsidies:
 - Onvoldoende Diversiteit/inclusiviteit in het museum terwijl dit een steeds belangrijker voorwaarde voor financiering wordt. Het museum pakt dit aan door de samenwerking met openbare bibliotheken.
- Klimaat: warmere zomers zorgen voor slechtere omstandigheden voor collectie, medewerkers en bezoekers.

Hoofdstuk 2: Prestatieverantwoording

2.1. Activiteiten & bereik (model III)

Uitgangspunt voor de prestatieverantwoording is het activiteitenplan 2017-2020.

De overeengekomen prestaties kunnen als volgt worden weergegeven:

Activiteiten & bereik		2020		Activiteitenplan 2020		2019	
		Aantal tentoonstellingen	Aantal bezoeken	Aantal tentoonstellingen	Aantal bezoeken	Aantal tentoonstellingen	Aantal bezoeken
	Bezoeken in het museum		11.348		35.000		28.023
	Bezoeken buiten het museum		34.795		19.000		17.659
1	Tijdelijke tentoonstellingen (totaal 2+3+4+5)	6	46.143		54.000	8	45.682
2	Reguliere bezoeken		43.944		48.000		40.089
3	Bezoeken basis en primair onderwijs (bso/po)		1.757		3.500		4.187
4	Bezoeken voortgezet onderwijs (vo)		275		1.300		1.107
5	Bezoeken mbo/hoger onderwijs (ho)		167		1.200		299
	Specificatie bezoeken totaal		46.143		54.000		45.682
6	Gratis bezoeken		35.218		24.050		19.711
	- binnen het museum:						
	- waarvan volwassenen		374		4.300		1.492
	- waarvan jeugd		0		250		0
	- waarvan kinderen		49		500		560
	- buiten het museum (volw.)		34.795		19.000		17.659
7	Betaalde bezoeken		10.925		29.950		25.971
	- waarvan vol betalend		831		4.750		2.803
	- waarvan volwassenen		783		2.650		2.266
	- waarvan jeugd		23		950		76
	- waarvan kinderen		25		1.150		461
	- waarvan gereduceerd tarief		4.126		13.700		11.560
	- waarvan volwassenen		725		1.250		1.775
	- waarvan volwassenen vanwege activiteiten		1.308		4.250		3.954
	- waarvan jeugd		286		3.200		1.135
	- waarvan kinderen		1.807		5.000		4.696
	- waarvan museumkaart		5.968		11.500		11.608
	- waarvan volwassenen		5.859		11.400		11.468
	- waarvan jeugd		109		100		140

8	Overige bezoeken: Bezoeken website totaal		131.800		223.500		85.123
9	Aantal unieke bezoeken website		108.100		160.550		62.290
	Overige activiteiten	Aantal Activiteiten	Aantal deel- nemers	Aantal Activiteiten	Aantal deel- nemers	Aantal Activiteiten	Aantal deel- nemers
10	School gebonden activiteiten:	72	2.199	240	6.000	237	5.593
11	- waarvan primair onderwijs (po)	59	1.757	152	3.500	187	4.187
12	- waarvan voortgezet onderwijs (vo)	8	275	44	1.300	39	1.107
13	- waarvan mbo/hoger onderwijs (ho)	5	167	44	1.200	11	299
14	Openbare activiteiten	14	295	250	4500	58	966
	- verjaardagen	2	22			10	128
	- workshop kinderen/begeleiders	12	273			47	273
	- museumnacht	0	0			1	565
15	Totaal overige activiteiten (10+14)	86	2.494	490	10.500	295	6.559

Hoofdstuk 3: Jaarrekening 2020

3.1. Inleiding

Deze jaarrekening is de laatste van de cultuurnotaperiode 2017-2020. De rijkssubsidie voor deze periode is toegekend op basis van de meerjarenbegroting, beleidsvoornemens en prestatieafspraken, zoals die in februari 2016 bij het Ministerie van OCW werden ingediend. Met de subsidiebeschikking van OCW (referentie 1056865, d.d. 20-09-2016) is de aanvraag geaccordeerd.

Met het subsidiebesluit van OCW (referentie 14551918, d.d. 10-10-2019) is voor de periode 2017-2020 een subsidie verleend van € 4.992.876. De subsidie werd vermeerderd vanwege prijs- en loonbijstellingen conform besluiten met kenmerk 24559106 en 2393347 naar € 5.027.023.

Overzicht instellingssubsidie OCW	2017	2018	2019	2020	Totaal
	€	€	€	€	€
Culturele basisinfrastructuur					
Exploitatiebijdrage, structureel	621.584	621.584	621.584	621.584	2.486.336
Wijziging instellingssubsidie nav Kamerbrief	150.000	150.000	150.000	150.000	600.000
Loonbijstelling 2017	12.592	12.592	12.592	12.592	50.368
Prijsbijstelling 2017	2.268	2.268	2.268	2.268	9.072
Loonbijstelling 2018	0	16.723	16.723	16.723	50.169
Prijsbijstelling 2018	0	2.501	2.501	2.501	7.503
Loonbijstelling 2019			20.864	20.864	41.728
Prijsbijstelling 2019			2.332	2.332	4.664
Loonbijstelling 2020				22.406	22.406
Prijsbijstelling 2020				2.906	2.906
subtotaal structurele Culturele basisinfrastructuur	786.444	805.668	828.864	854.176	3.275.152
Erfgoedwet, huisvesting	315.687	321.054	326.409	333.838	1.296.988
Prijsbijstelling 2017	5.367	0	0	0	5.367
Prijsbijstelling 2018	0	5.355	0	0	5.355
Prijsbijstelling 2019			7.429	0	7.429
Prijsbijstelling 2020				5.502	5.502
subtotaal structurele erfgoedwet, huisvesting	321.054	326.409	333.838	339.340	1.320.641
Erfgoedwet, collectiebeheer	101.592	103.549	106.080	109.134	420.355
Loonbijstelling 2017	1.658	0	0	0	1.658
Prijsbijstelling 2017	299	0	0	0	299
Loonbijstelling 2018	0	2.202	0	0	2.202
Prijsbijstelling 2018	0	329	0	0	329
Loonbijstelling 2019			2.747	0	2.747
Prijsbijstelling 2019			307	0	307
Loonbijstelling 2020				2.950	2.950
Prijsbijstelling 2020				383	383
subtotaal structurele erfgoed subsidie	103.549	106.080	109.134	112.467	431.230
subtotaal structurele erfgoedwet	424.603	432.489	442.972	451.807	1.751.871
Totale subsidie	1.211.047	1.238.157	1.271.836	1.305.983	5.027.023

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de bepalingen zoals vastgelegd in het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2017-2020.

Verwerking/verdeelsleutels:

De toerekening van baten en lasten aan de museale functies heeft plaatsgevonden conform het kostenplaatsenmodel, waarbij voor iedere museale functie een groep kostenplaatsen is vastgesteld.

De huisvestingssubsidie en -lasten worden op basis van vierkante meters toegerekend aan de verschillende functies.

De toerekening van de subsidie culturele basisinfrastructuur heeft plaatsgevonden conform de verhouding resultaat voor bestemmingen van de afdelingen ten opzichte van het totale resultaat voor bestemmingen (beiden exclusief exploitatiesubsidie).

De toerekening van het saldo uit bedrijfsvoering (exploitatieresultaat) van de functie algemeen beheer heeft plaats gevonden conform de verhouding afdelingslasten ten opzichte van totale lasten exclusief algemene beheerslasten.

Sinds 2003 omvat de jaarrekening van Museum Meermanno tevens de balans en winst- en verliesrekening van het Fonds Van Westreenen. De cijfers zijn in de samengevoegde balans en winst- en verliesrekening opgenomen.

3.2. Samengevoegde balans (model I)
(na resultaat bestemming)

ACTIVA	31-12-2020	31-12-2019
Vaste activa	€	€
Materiële vaste activa	211.052	191.232
Financiële vaste activa	1.190.673	1.240.223
Totale vaste activa	1.401.725	1.431.455
Vlottende activa		
Vorraden	14.356	11.296
Vorderingen	233.500	103.371
<i>Debiteuren</i>	168.066	11.717
<i>Pensioenpremie/Wga</i>	0	0
<i>Omzetbelasting</i>	25.190	35.470
<i>Overige vorderingen en overlopende activa</i>	40.244	56.184
Effecten	42.438	45.330
Liquide middelen	1.277.985	1.121.013
Totale vlottende activa	1.568.279	1.281.010
TOTALE ACTIVA	2.970.004	2.712.465
PASSIVA		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	306.572	173.245
<i>Museum Meermanno</i>	253.450	121.686
<i>Administratie Fonds Museum Meermanno</i>	53.122	51.559
Bestemmingsreserves	1.462.499	1.517.115
Bestemmingsfonds OCW	0	0
Bestemmingsfonds OCW Collectiebeheer	0	0
Totale eigen vermogen	1.769.071	1.690.360
Langlopende schulden		
Nog te besteden huisvestingssubsidie OCW	346.157	294.543
Nog te betalen bedragen	90.222	163.308
Investeringsubsidies	164.282	190.881
Totale langlopende schulden > 1 jaar	600.661	648.732
Kortlopende schulden		
Crediteuren	95.493	93.517
Loonbelasting	18.200	30.025
Sociale lasten	10.260	436
Pensioen/Wga	219	1.410
Overige schulden en overlopende passiva	476.100	247.985
Totale kortlopende schulden < 1 jaar	600.272	373.373
TOTALE PASSIVA	2.970.004	2.712.465

In paragraaf 3.5. volgen de specificaties en de bijbehorende toelichtingen op de diverse balansposten.

3.3. Samengevoegde categoriale exploitatierekening (model IIb)

HUIS VAN HET BOEK		Realisatie	Norm aanvraag act.plan	Realisatie
		2020	2020	2019
	Bezoekersaantallen in MM	11.348	35.000	28.023
	Bezoekersaantallen buiten MM	34.795	19.000	17.659
	Totaal	46.143	54.000	45.682
	Publieksinkomsten (1) per bezoeker	€ 6,08	€ 7,51	€ 6,93
	Eigen inkomsten	€	€	€
1	Publieksinkomsten binnenland (2+3)	69.017	262.700	194.293
2	Kaartverkoop	8.715	32.000	28.026
3	Overige publieksinkomsten	60.302	230.700	166.267
4	Publieksinkomsten buitenland (bibl/mediatheek)	0	700	0
5	Totaal publieksinkomsten(1+4)	69.017	263.400	194.293
6	Sponsorinkomsten	0	30.000	0
7	Vergoeding coproducent	0	0	0
8	Totaal overige directe inkomsten	5.439	240.500	2.163
9	Totaal overige directe inkomsten (6+7+8)	5.439	270.500	2.163
10	Totaal directe inkomsten (5+9)	74.456	533.900	196.456
11	Totaal directe inkomsten excl. KB	74.456	533.900	196.456
11	Indirecte inkomsten	0	0	0
12	Private middelen - particulieren incl. vrienden	30.462	58.200	220.555
13	Private middelen bedrijven	0	0	0
14	Private middelen - private fondsen	30.113	100.000	35.007
15	Private middelen - goede doelenloterijen	0	0	0
16	Totaal bijdragen uit private middelen (12+13+14+15)	60.575	158.200	255.562
17	Totaal eigen inkomsten (10+11+16)	135.031	462.100	452.018
18	Baten in natura	71.725	0	105.723
	Subsidies			
19	Totaal structureel OCW (20+21+22+23)	1.254.369	1.188.863	1.174.274
20	OCW: Regeling specifiek cultuurbeleid (publieksactiviteiten)	854.176	771.584	828.864
21	OCW: Erfgoedwet onderdeel huisvesting	287.726	315.687	236.276
22	OCW: Erfgoedwet onderdeel collectie	112.467	101.592	109.134
23	OCW: Kaderregeling exploitatiesubsidie onderzoek en wetenschap	0	0	0
24	Totaal structureel provincie	0	0	0
25	Totaal structureel gemeente	0	0	0
26	Totaal structurele publieke subsidie overig	0	0	0
27	Totaal structurele subsidies (19+24+25+26)	1.254.369	1.188.863	1.174.274
28	Totaal (niet-structureel) publieke subsidie overig	418.496	26.000	201.341
29	Totaal subsidies (27+28)	1.672.865	1.214.863	1.375.615
	Totale baten (17+18+29)	1.879.621	1.906.963	1.933.356
	Percentage eigen inkomsten	10,8%	38,9%	38,5%
	Normpercentage OCW	19,5%	19,5%	19,5%

		Realisatie	Norm aanvraag act.plan	Realisatie
		2020	2020	2019
LASTEN		€	€	€
1	Personeelslasten	949.543	893.194	979.642
2	Huisvestingslasten	287.616	315.687	200.246
3	Afschrijvingen	46.591	61.000	61.325
4	Aankopen	15.641	18.000	16.555
5	Overige lasten	498.386	617.360	566.589
5a	Overige collectie	83.142	14.000	13.818
5b	Overige publieksactiviteiten	236.206	265.000	319.945
5c	Overige inkopen	13.330	86.860	46.332
5d	Overige algemeen beheer	165.708	251.500	186.494
	Totale lasten (1+2+3+4+5)	1.797.777	1.905.241	1.824.357
6	Saldo uit gewone bedrijfsvoering	81.844	1.722	108.999
7	Saldo rentebaten/lasten	-241	2.500	-52
8	Mutaties aankoopfonds	0	0	0
9	Bijzondere baten en lasten (totaal)	0	0	0
10	EXPLOITATIERESULTAAT (6+7+8+9) voor bestemmingen	81.603	4.222	108.947

Verdeling resultaat		Realisatie	Norm aanvraag act.plan	Realisatie
		2020	2020	2019
		€	€	€
EXPLOITATIERESULTAAT voor bestemmingen		81.603	4.222	108.947
<i>Mutatie algemene reserve</i>				
<i>vanwege dotatie/vrijvallen eigen vermogen:</i>				
	Bestemmingsreserve MM: Vervanging bedrijfsinstallaties	8.666	0	7.101
	Bestemmingsreserve MM: Boekengeluk	-6.492	0	4.449
	Bestemmingsreserve MM: Nalatenschap Boekestein	49.550	0	-120.398
	Totale mutaties posten van het eigen vermogen	51.724	0	-108.848
	Resultaat na mutaties eigen vermogen	133.327	4.222	99
	Reserve OCW resultaat 2017-2020		0	0
	Exploitatieresultaat NA bestemmingen algemene reserve	133.327	4.222	99

3.4. Waarderingsgrondslagen

Algemene grondslagen voor de cijfers

Conform de statuten, F179/F694/31003693, versie 6 maart 2016, gepasseerd 31 oktober 2016, artikel 1 draagt de Stichting de naam: Stichting tot Beheer van het Museum van het Boek | Museum Meermann-Westreenianum. De stichting is gevestigd te 's-Gravenhage en is ingeschreven in het register van de Kamer van Koophandel onder nummer 41158851. De stichting heeft ten doel het bevorderen bij een breed publiek van kennis en belangstelling voor de ontwikkelingen op het gebied van de geschiedenis van boek- en drukkunst op alle aspecten behalve tekstueel inhoudelijke (artikel 2.1).

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de bepalingen zoals vastgelegd in het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2017-2020. Het Ministerie van OCW heeft aansluiting gezocht bij algemeen aanvaarde verslaggevingsgrondslagen zoals vastgelegd in Boek 2, Titel 9 van het Burgerlijk Wetboek (met enkele uitzonderingen) en de RJ 640 van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. In het handboek zijn voor de musea specifieke modellen opgenomen voor balans en exploitatierekening.

Algemeen

Verslaggevingsperiode:

Het boekjaar loopt van 1 januari 2020 tot en met 31 december 2020. Alle bedragen luiden in euro's.

Vergelijkende cijfers:

De vergelijkende cijfers van het voorgaande boekjaar zijn, waar nodig, slechts qua rubricering voor vergelijkingsdoeleinden aangepast. Dit heeft betrekking op de pensioen/WGA waarbij het saldo aan de debet- als creditzijde met elkaar zijn gesaldeerd.

Gebruik van schattingen:

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herziening van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Collectie:

De collectie is eigendom van de Staat der Nederlanden en is in beheer gegeven aan het museum. De collectie is daarom niet in de balans opgenomen. Het museum draagt zorg voor het beheer van de collectie.

De waardering van activa en passiva, en de bepaling van het resultaat, vinden plaats op basis van historische kosten, tenzij in de onderstaande toelichting anders is vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen, indien zij voor het vaststellen van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd op historische kostprijs verminderd met cumulatieve afschrijvingen gebaseerd op de verwachte levensduur. Investerings vanaf € 450 worden geactiveerd. De inventaris wordt afgeschreven tot een restwaarde nihil. De afschrijvingstermijnen voor de te onderscheiden activa zijn:

Activa	Jaren
Verbouwing	10
Bedrijfsinstallaties	10-15
Kantoorinventaris	10-20
Kantoomachines en software	5
Winkelrestauratie	10
Presentatiemateriaal	5-20
Beveiliging	10
Technische dienst	5-10
Restauratie- en conserveringsmateriaal	10

Voor de investeringen voor veiligheidszorg, educatiezolder en koelinstallatie zijn investeringssubsidies ontvangen. Deze investeringssubsidies zijn op de balans verantwoord onder de langlopende schulden.

Financiële vaste activa

Onder de financiële vaste activa is een vordering uit hoofde van een nalatenschap opgenomen en wordt gewaardeerd tegen de reële waarde. Dit betreft een vordering onder last van levenslang vruchtgebruik van een tweetal vruchtgebruikers. De reële waarde wordt bepaald door de vordering tegen contante waarde te waarderen. In de berekening van de contante waarde is rekening gehouden met de verwachte levensduur van de vruchtgebruikers en een rentevoet van 2%.

Voorraden

De voorraden zijn gewaardeerd tegen inkoopprijs onder aftrek van een eventuele voorziening voor incourantheid.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor mogelijke verliezen als gevolg van oninbaarheid worden in mindering gebracht.

Overige activa en passiva

De overige activa en passiva zijn, tenzij anders vermeld, gewaardeerd op nominale waarde.

Effecten

De onder de vlottende activa opgenomen effecten worden gewaardeerd tegen beurswaarde, waarbij het verschil tussen verkrijgingprijs en de beurswaarde wordt opgenomen in een bestemmingsreserve.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Bestemmingsfondsen

Een eventuele onderbesteding van de ontvangen subsidies worden in het desbetreffende boekjaar gedoteerd aan het bestemmingsfonds.

Bestemmingsreserves

Een door het bestuur aangebrachte beperking in de reserves wordt aangeduid als bestemmingsreserve.

Bestemmingsreserve effecten

Herwaardering van de effecten als gevolg van een beurswaarde die hoger is dan de historische aanschafprijs, worden rechtstreeks verwerkt in de bestemmingsreserve effecten.

Langlopende schulden

Onder de langlopende schulden zijn ontvangen investeringssubsidies verantwoord die zijn ontvangen voor investeringen in bepaalde activa. Aan de investeringssubsidie wordt jaarlijks een bedrag onttrokken/gedoteerd gelijk aan de mutatie in de activa waarop deze investeringssubsidie betrekking heeft. Tevens zijn onder deze post de overige en overlopende passiva met een langlopend karakter opgenomen.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden worden gewaardeerd op de nominale waarde.

Grondslagen voor de resultaatbepaling**Baten**

De baten betreffen directe exploitatieopbrengsten van het museum en de ontvangen subsidies van het Ministerie van OCW en derden. Schenkingen van museale objecten worden na taxatie en ondertekening van notariële koop- en schenkakten in de jaarrekening verantwoord als overige private subsidies. Voor hetzelfde bedrag zijn deze schenkingen verwerkt in de aankoopkosten voor boeken.

Toerekening:

De baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn verwezenlijkt. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen, indien zij voor het vaststellen van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Lasten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenen

Museum Meermanno is aangesloten bij het pensioenfonds Zorg & Welzijn. De door het fonds verzorgde pensioenregeling is een toegezegde pensioenregeling. De stichting verwerkt de toegezegde pensioenregeling als een toegezegde bijdrageregeling waardoor de pensioenlasten in de jaarrekening gelijk zijn aan de betaalde premies aan het fonds. Dit betekent tevens dat niet alle mogelijke risico's verbonden aan deze regeling in de balans tot uitdrukking zijn gebracht.

Afschrijvingen

Afschrijvingen worden berekend op basis van de verkrijgingprijs. Afschrijvingen vinden plaats volgens de lineaire methode op basis van de geschatte levensduur.

3.5. Toelichting op de balans

3.5.1. Materiële vaste activa

VERLOOPSTAAT MATERIELE VASTE ACTIVA	Ver- bouwing	Bedrijfs- installaties	Andere vaste bedrijfsmiddelen	Totaal
	€	€	€	€
Aanschafwaarde 1-1-2020	327.819	284.208	911.916	1.523.943
Cumulatieve afschrijvingen 31-12-2019	-276.149	-206.505	-850.058	-1.332.712
Boekwaarde 1-1-2020	51.670	77.703	61.858	191.231
Investerings	0	35.562	30.849	66.411
Correctie investeringen	0	0	0	0
Correctie cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0
Aanschafwaarde desinvesteringen	0	0	0	0
Cumulatieve afschrijving desinvesteringen	0	0	0	0
Afschrijvingen 2020	-8.644	-15.425	-22.521	-46.590
Overig	0	0	0	0
Boekwaarde 31-12-2020	43.026	97.840	70.186	211.052
Aanschafwaarde 31-12-2020	327.819	319.770	942.765	1.590.354
Cumulatieve afschrijvingen	-284.793	-221.930	-872.579	-1.379.302
Boekwaarde 31-12-2020	43.026	97.840	70.186	211.052

SPECIFICATIE VERLOOPSTAAT ANDERE VASTE BEDRIJFSMID.	Kantoor- inventaris	Winkel- restau- ratie	Kantoor machines/ software	Presen- tatie- mat.	Bevei- liging	Tech- nische dienst	Res- tau- ratie	Totaal
	€	€	€	€	€	€	€	€
Aanschafwaarde 1-1-2020	256.644	78.849	159.215	335.162	55.587	1.880	24.579	911.916
Cumulatieve afschrijvingen 31-12-2019	-251.105	-78.849	-129.438	-330.088	-36.046	-564	-23.968	850.058
Boekwaarde 1-1-2020	5.539	0	29.777	5.074	19.541	1.316	611	61.858
Investerings	2.951	0	16.201	6.035	5.662	0	0	30.849
Correctie investeringen	0	0	0	0	0	0	0	0
Correctie cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0	0	0
Aanschafwaarde desinvesteringen	0	0	0	0	0	0	0	0
Cumulatieve afschrijving desinvesteringen	0	0	0	0	0	0	0	0
Afschrijvingen 2020	-2.865	0	-11.080	-2.785	-4.804	-376	-611	-22.521
Overig	0	0	0	0	0	0	0	0
Boekwaarde 31-12-2020	5.625	0	34.898	8.324	20.399	940	0	70.186
Aanschafwaarde 31-12-2020	259.595	78.849	175.416	341.197	61.249	1.880	24.579	942.765
Cumulatieve afschrijvingen	-253.970	-78.849	-140.518	-332.873	-40.850	-940	-24.579	872.579
Boekwaarde 31-12-2020	5.625	0	34.898	8.324	20.399	940	0	70.186

Investerings		2020
		€
Bedrijfsinstallaties: vervangingen camera-installaties		35.562
Kantoorinventaris: opslag stellingen		2.951
Kantoormachines en software:		
Upgrade internetserver tbv collecties	4.320	
SQL database tbv Adlib collecties	5.375	
Beeldbank (media) server tbv collecties	4.599	
Laptops tbv thuiswerkers	1.907	
		16.201
Presentatiemateriaal: beamer en diverse verlichting		6.035
Beveiliging: schoonloopmatten en een AED Defibtech Lifeline		5.662
		66.411

De verzekerde waarde van de bedrijfsinventaris is op 2 juni 2020 vastgesteld op € 1.650.000 (Zie taxatierapport Troostwijk, nr. 229861-02-0). Het taxatierapport heeft een geldigheidsduur van drie jaar.

3.5.2. Financiële vaste activa

Onder de financiële vaste activa is een vordering inzake een nalatenschap opgenomen. Dit betreft een vordering onder last van levenslang vruchtgebruik van een tweetal vruchtgebruikers. Deze vordering heeft een overwegend langlopend karakter en is gewaardeerd tegen contante waarde, rekening houdend met de verwachte levensduur van de vruchtgebruikers en een rentevoet van 2%. Per 31 december 2020 heeft een herwaardering plaatsgevonden ad €- 49.550. De vordering heeft een waarde van € 1.190.673.

Nalatenschap mw. G.A. Boekestein Vordering per 31 december 2020	Geboorte- jaar	Leeftijd 31-12-20	Levens- verwachting (Bron: CBS)	Depot	Rente 2,00% CW
	Vruchtgebruikers				2020
Mevrouw A.G. Boekestein	1942	78	11,07	718.085	576.729
De heer K.S. Chong	1924	96	2,38	643.572	613.944
Derdengeldenrekening				0	0
Stand 2020				1.361.657	1.190.673
Mutatie 2020					-49.550
Stand 2019					1.240.223

3.5.3. Vlottende activa

I. Voorraden

De aanwezige voorraad is geïnventariseerd en betreft boeken, catalogi, vouwbladen, ansichtkaarten en overige winkelvoorraad.

Voorraden	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
Voorraden	25.954	22.437
Voorziening incurante voorraden	-11.598	-11.141
Totaal	14.356	11.296

II. Vorderingen

Het openstaande bedrag aan debiteuren betreft budgetbijdragen voor projecten/tentoonstellingen, geleverde scans en foto's vanuit de bibliotheek en mediatheek evenals georganiseerde groepsontvangsten ten behoeve van educatie en evenementen.

Debiteuren	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
Educatieve groepen	849	2.856
Evenementen	0	8.817
Bibliotheek/mediatheek	0	44
Doorbelaste kosten Stichting Vrienden MM	1.817	0
Budgetbijdrage aankopen	15.000	0
Budgetbijdragen projecten/tentoonstellingen	150.400	0
Totaal	168.066	11.717

Overige vorderingen en overlopende activa	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
Nog te ontvangen bedragen	19.054	45.591
Vooruitbetaalde bedragen	18.187	5.845
Kruisposten/pin	280	2.025
Nog te ontvangen bedragen Administratiefonds MM	2.723	2.723
Totaal	40.244	56.184

De post 'nog te ontvangen bedragen' heeft o.a. betrekking op de nabetaaling voor de museumkaartvergoeding ad € 2.198 en een bijdrage van het Prins Bernhard Fonds voor de tentoonstelling 'Foute Boeken?' ad € 15.000. De post 'vooruitbetaalde bedragen' heeft betrekking op kosten voor 2020.

3.5.4. Effecten

Op de balans is een bedrag van € 42.438 opgenomen voor effecten, die het huidige restant van het vermogen van baron Van Westreenen van Tiellandt vertegenwoordigen.

3.5.5. Liquide middelen

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting en zijn direct opeisbaar. Onder deze post is opgenomen:

Liquide middelen	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
ING, betaalrekening	860.765	704.965
ING, spaarrekening	29.115	29.116
ING, kwartaalrekening	374.730	374.834
ABN-AMRO, bestuurrekening	13.025	10.496
Kasgeld	350	1.602
Totaal	1.277.985	1.121.013

3.5.6. Eigen Vermogen

Eigen Vermogen	Balans 31-12-2020	Resultaat- Bestemming 2020	Directe vermogens- mutatie 2020	Balans 31-12-2019
	€	€	€	€
Algemene reserve	306.572	133.327	0	173.245
Bestemmingsreserves	1.462.499	-51.724	-2.892	1.517.115
Totaal	1.769.071	61.603	-2.892	1.690.360

De componenten van het Eigen Vermogen worden hieronder afzonderlijk toegelicht.

I. Algemene reserve

Algemene reserve Specificaties	Balans 31-12-2020	Resultaat- Bestemming 2020	Directe vermogens- mutatie 2020	Balans 31-12-2019
	€	€	€	€
Museum Meermanno	253.450	131.764	0	121.686
Administratie Fonds Museum Meermanno	53.122	1.563	0	51.559
totaal	306.572	133.327	0	173.245

II. Bestemmingsreserves

In het onderstaand schema worden de mutaties in de bestemmingsreserves weergegeven.

Bestemmingsreserves Specificaties	Balans 31-12-2020	Resultaat- Bestemming 2020	Directe vermogens- mutatie 2020	Balans 31-12-2019
	€	€	€	€
Vervangingsreserve bedrijfsinstallaties	132.859	-8.666	0	141.525
Boekengeluk	135.917	6.492	0	129.425
Nalatenschap Boekestein	1.190.673	-49.550	0	1.240.223
Effecten 7,5% Nederland 1993/2023	3.050	0	-2.892	5.942
totaal	1.462.499	-51.724	-2.892	1.517.115

Vervangingsreserve bedrijfsinstallaties: Met de brief van het Ministerie van OCW, 16 december 2004, met kenmerk DCE/04/56335, is per 1 januari 2005 de overdracht van de bedrijfsinstallaties in economische en juridische eigendom overgedragen aan Museum Meermanno. De 'om niet' verkregen bedrijfsinstallaties zijn gewaardeerd tegen een getaxeerde waarde bij overdracht en opgenomen in de activa. Aan de passiefzijde van de balans is voor dezelfde waarde een bestemmingsreserve gevormd. De waarde bedroeg per 1-1-2006 € 159.975 en een eenmalig startbudget van € 36.200, totaal € 196.175. Hieronder volgt een specificatie van de reserve Bedrijfsinstallaties:

Specificatie reserve Bedrijfsinstallaties	Balans 31-12-2020
	€
Getaxeerde waarde 1-1-2016	159.975
Startbudget 2016	36.200
Waarde	196.175
Boekverliezen:	
Telefooncentrale 2008	-18.600
Voorportaal 2009	-3.333
Boekverliezen	-21.933
Cumulatieve afschrijvingen t/m 2019	-32.717
Afschrijvingen 2020	-8.666
Afschrijvingen	-41.383
Waarde reserve bedrijfsinstallaties	132.859

Reserve boekengeluk: heeft tot doel de zichtbaarheid van het museum en de collectie in stand te houden door middel van vier pijlers:

- Collectie: verwerven, ontsluiten;
- Collectie: restaureren, conserveren;
- Presentatie: het presenteren van de collectie;
- Educatie: het presenteren en ontsluiten van de collectie voor de jeugd.

Hieronder volgt een specificatie van de reserve Boekengeluk:

Specificatie reserve Boekengeluk	Balans 31-12-2020	Balans 31-12-2019
	€	€
Saldo begin boekjaar	129.425	133.874
Donaties vijfjaarlijkse gift in geld	2.680	2.680
Donaties Boek zoekt Vrouw	6.825	4.470
totaal bijdragen	9.505	7.150
Afschrijvingskosten Boekengeluk	1.918	2.718
Bijdrage Nora Bekes voor productie boek Reviving type	0	1.500
Presentatie jonge kunstenaars // Maria Veronica	0	6.500
Overige lasten Boekengeluk	1.095	881
totaal lasten	3.013	11.599
Dotatie/onttrekking reserve boekengeluk	6.492	-4.449
Waarde reserve boekengeluk	135.917	129.425

In de waarde van reserve Boekengeluk is een nog te besteden bedrag geormerkt voor zowel uitgaven aan projecten van jonge vormgevers/kunstenaars die in de afrondingsfase van hun opleiding zijn of aan het begin staan van hun carrière als voor uitgaven voor het aankoopbudget, voor de aankoop van het werk van jong talent.

Bestedingsoverzicht bijdragen familie Cox	31-12-2020
	€
Ontvangen giften (2014-2018)	50.000
TT Declaring reason (2017) iswm KABK eerste jaars kunstenaars	-10.000
Boekpresentatie Reviving Type	-2.000
Bijdrage productie boek Reviving Type	-6.500
Aankoop/restauratie door Willemieke van den Brink (2014/2015)	-8.600
Bijdrage presentatie kunstenaars Maria Veronica TT Dignidad	-6.500
Nog te besteden	16.400
<i>Nog te besteden conform toezegging aankoopbudget collectie</i>	<i>-16.400</i>

Nalatenschap mw. G.A. Boekestein:

In 2014 is de nalatenschap van mevrouw G.A. Boekestein aanvaard onder last van vruchtgebruik. De nalatenschap is belegd in aandelen (twee coindepots). De waarde per 31-12-2020 bedraagt € 1.361.657. Rekening houdend met de levensverwachting van de vruchtgebruikers en een rentevoet van 2% wordt een waarde opgenomen van € 1.190.673. De belegging alsmede het rendement komt ten bate van de nog levende vruchtgebruikers. Indien de nalatenschap door overlijden van een van hen of beiden zal vrijkomen voor het museum, zal het rendement van deze aandelen jaarlijks ten bate van het museum worden aangewend aan de volgende doelen: collectie-uitbreiding en behoud en beheer van de bestaande collectie, het presenteren van de collectie tijdens vaste en tijdelijke presentaties en het aanwenden van de collectie voor educatief gebruik.

Effecten: de herwaardering van de effecten van € 3.050 is gebaseerd op het verschil tussen de aankoop van € 39.389 (nominaal € 36.303) en de waarde per 31-12-2020 ad € 42.438. Dit bedrag (het verschil) is rechtsreeks de herwaarderingsreserve.

3.5.7. Langlopende schulden

I. Nog te besteden huisvestingssubsidie OCW

Nog te besteden huisvestingssubsidie OCW Specificatie	Balans 31-12-2020	Balans 31-12-2019	Balans 31-12-2018	Balans 31-12-2017
	€	€	€	€
Saldo beginbalans	294.543	196.981	110.398	0
Huisvestingssubsidie OCW, conform beschikking 14551918	339.340	333.838	326.409	321.054
Onttrekking wegens investeringen (onder investeringssubsidie OCW)	0	0	0	0
Onttrekkingen (lasten):	236.575	202.932	197.519	159.121
- Toeslagen Rijksvastgoedbedrijf: rente, aflossing	65.217	77.728	77.842	77.845
- Toeslagen Rijksvastgoedbedrijf: heffingen en opslagen	38.576	37.515	36.816	36.246
- OZB en waterschap	5.664	5.071	0	0
- Loonkosten eigen organisatie beheer en onderhoud	39.773	31.413	29.349	35.732
- Verzekeringen	4.424	3.265	3.121	0
- Afschrijving op investeringen (bekostigd uit huisvestingssubsidie OCW)				
- Kosten dagelijks onderhoud	82.921	47.940	50.391	9.298
- Kosten groot onderhoud (vervangingsinvesteringen gebouw/installaties MOIP)	0	0	0	0
- Kosten groot onderhoud (voorziening MOIP)	0	0	0	0
- Overige huisvestingskosten (eigenaarszaken, advieskosten inspecties e.d.)	51.152	33.344	42.307	51.535
- doorbelasting algemene ruimte	51.036	28.726	34.728	0
- afschrijvingskosten Huis van het boek	116	4.618	7.579	0
Totaal onttrekkingen	287.727	236.276	239.826	210.656
Toevoegingen (baten):				
- vrijval investeringssubsidie OCW (bekostigd uit huisvestingssubsidie OCW)	0	0	0	0
- Overige baten	0	0	0	0
Totaal toevoegingen	0	0	0	0
Saldo huisvestingssubsidie (subsidie OCW -/- onttrekkingen + toevoegingen)	346.156	294.543	196.981	110.398
Besteed aan publieksactiviteiten, collectiebeheer of algemeen beheer	0	0	0	0
Saldo eindbalans	346.156	294.543	196.981	110.398

Saldo beginbalans	294.543
Mutatie 2020	51.614
Saldo eindbalans	346.157

II. Nog te betalen bedragen

Nog te betalen bedragen Specificaties	Balans	Resultaat- Bestemming	Balans
	31-12-2020	2020	31-12-2019
	€	€	€
Lening collectie Officina Bodoni	0	-33.308	33.308
Brandveiligheid	90.222	-39.778	130.000
totaal	90.222	-73.086	163.308

Lening collectie Officina Bodoni: De collectie bestaat uit boeken en diverse uitgaven van Hans Mardersteig (1892-1977), drukker en typograaf, alsmede prospecti en publicaties. Op 9 augustus 2016 is gepasseerd een akte van lening, levering en schenking ter waarde van € 190.000, welke geheel in de kosten is opgenomen. Tot en met 2019 valt een bedrag vrij ad € 156.692. De schenking wordt ter hoogte van eenzelfde bedrag verspreid over zes jaren (2016-2021) in de baten opgenomen.

Brandveiligheid: Naar aanleiding van de Schipholbrand in 2005 heeft het Rijksvastgoed bedrijf een brandscan uitgevoerd. Om aan brandveiligheidseisen te voldoen, heeft het Ministerie van OCW, brief 15 maart 2016, ref.nr. 892436 een bedrag van € 130.000 ter beschikking gesteld. In 2020 is hiervan een bedrag van € 39.778 uitgegeven.

III. Investeringsubsidies veiligheidszorg, educatie zolder en klimaatinstallatie

Vanaf 1995 worden ontvangen subsidies en bijdragen voor in de balans geactiveerde projectinvesteringen aan de investeringsubsidies toegevoegd. De jaarlijkse vrijval uit de investeringsubsidies is gelijk aan de afschrijving op de met subsidies en bijdragen gefinancierde activa.

Investeringsubsidies veiligheidszorg	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
Saldo begin boekjaar	117.425	131.399
Af: afschrijvingen	-13.423	-13.974
Saldo einde boekjaar	104.002	117.425

Investeringsubsidies educatiezolder	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
Saldo begin boekjaar	44.612	53.213
Af: afschrijvingen	-8.601	-8.601
Saldo einde boekjaar	36.011	44.612

Investeringsubsidies koelinstallatie	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
Saldo begin boekjaar	28.844	33.419
Af: afschrijvingen	-4.575	-4.575
Saldo einde boekjaar	24.269	28.844

Totaal investeringsubsidies	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
Saldo begin boekjaar	190.881	218.031
Af: afschrijvingen	-26.599	-27.150
Saldo einde boekjaar	164.282	190.881

Investeringsubsidie veiligheidszorg:

Bij brief van 7 februari 2018 (ref. DUO/BNB-2018/4219M) is besloten de vierjaarlijkse instellingssubsidie 2013-2016 niet te verlagen. De niet bestede reservering ad € 107.590 dient te worden opgenomen als langlopende investeringsubsidie OCW.

Investeringsubsidie educatiezolder:

In 2015 heeft het museum aanpassingen verricht op de zolder van het museum. Hiermee is de ruimte meer geschikt gemaakt voor de educatieve programma's die worden gegeven. Bijdragen ad € 79.000 van private fondsen zijn opgenomen als een investeringsubsidie. Op het moment de afschrijvingskosten vrijvallen, wordt de bate opgenomen onder de private middelen (private fondsen).

Investeringsubsidie koelinstallatie:

In 2015 heeft het Ministerie van OCW, brief 20-4-2015, ref.nr. 739655 een bedrag van € 46.000 ter beschikking gesteld voor het aanpassen van de klimaatinstallatie in het depot. Dit bedrag is in 2015 opgenomen onder de nog betalen bedragen. In 2016 is voor dit bedrag een activum opgenomen. De bijdrage wordt opgenomen in een investeringsubsidie. Op het moment de afschrijvingskosten vrijvallen, wordt de bate opgenomen onder de publieke subsidie overig .

3.5.9. Kortlopende schulden**I. Crediteuren:**

Onder crediteuren zijn bedragen opgenomen t.b.v. de nog niet betaalde facturen op 31 december 2019, totaal € 93.517.

II. Overige schulden en overlopende passiva:

Onder deze post is opgenomen:

Overige schulden en overlopende passiva	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
Nog te betalen vakantiegeld	29.526	29.432
Reservering vakantiedagen	32.290	23.512
Nog te besteden huisvestingsubsidie kort	36.530	0
subtotaal	98.346	52.944
Nog te betalen bedragen	57.743	39.937
Nog te betalen bedragen Administratiefonds	29	
Lening en rente collectie Officina Bodoni	33.391	32.502
Vooruit ontvangen bijdrage fam. Schreuder	20.000	0
Vooruit ontvangen Metamorfoze conserveren en digitaliseren	38.191	58.877
Vooruit ontvangen bijdrage Stichting Grafivisie	21.630	21.630
Vooruit ontvangen bijdrage Stichting Primrose	23.084	34.595
Vooruit ontvangen OCW subsidie conservator	7.500	7.500
Vooruit ontvangen NOW 1	29.217	0
Vooruit ontvangen NOW 2	142.016	0
Vooruit ontvangen RVO TVL	4.953	0
subtotaal	377.754	195.041
Totaal	476.100	247.985

Lening collectie Officina Bodoni: De collectie bestaat uit boeken en diverse uitgaven van Hans Mardersteig (1892-1977), drukker en typograaf, alsmede prospecti en publicaties. Op 9 augustus 2016 is gepasseerd een akte van lening, levering en schenking ter waarde van € 190.000, welke geheel in de kosten wordt opgenomen. Hier tegenover wordt een langlopende schuld opgenomen. Hiervan wordt een aflossingsbedrag en rente van € 33.391 opgenomen als kortlopende schuld. De schenking wordt ter hoogte van eenzelfde bedrag verspreid over zes jaren (2016-2021) in de baten opgenomen.

Bijdrage fam. Schreuder: bij notariële akte een periodieke gift ad € 10.000 per jaar gedurende 10-7-2017 en 1-7-2022. De schenking is bestemd voor de (financiering van de) en ontsluiting van het archief van Helmut Salden, graficus.

Metamorfoze conserveren en digitaliseren: Op 6 mei 2019 heeft het Bureau Metamorfoze bij brief een bedrag ad € 218.585 toegekend voor het project conservering en digitalisering van de Archieven Typografen Interbellum (1920-1950). Het project heeft een looptijd van 36 maanden met een beoogde einddatum 1 juni 2022. Tot en met 2020 is een bedrag van € 174.868 (80%) vooruit ontvangen, hiervan is € 136.677 uitgegeven.

Stichting Grafivisie: Op 7 november 2016 heeft de Stichting Grafivisie een bedrag van € 26.000 toegekend voor een reizend tentoonstellingsproject, waarvan € 4.370 besteed is aan project Helmut Salden. Saldo per 31 december 2020 € 21.630.

Stichting Primrose: Op 27 december 2018 heeft het bestuur van de Stichting Primrose besloten het museum een bedrag van € 40.000 te schenken. De bestemming van dit bedrag is voor het verbeteren van de toegankelijkheid en presentatie van de collectie. In 2019 is € 5.405 uitgegeven in een voortraject herinrichting van de vaste opstelling. Ontwerpkosten zijn gemaakt door Studio Louter ad € 11.511. In 2020 zijn Saldo 31 december 2020 € 23.084.

Conservator: Conform de brief van het Ministerie OCW d.d. 5 december 2014, ref.nr. 689965 is een bedrag toegekend van € 40.000 voor kosten die Meermannno heeft vanwege de intensieve samenwerking met Koninklijke Bibliotheek. In 2014 is hiervan € 20.000 in baten opgenomen. De baten worden genomen in het jaar, waarin de uitgaven worden gerealiseerd. In 2015 is € 10.000 in de baten opgenomen en in 2016 € 2.500. Het restant ad € 7.500 wordt gepresenteerd als kortlopende schuld. Ingevolge de e-mail d.d. 1-2-2019 van OCW is het bedrag vrij besteedbaar.

Tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor werkgelegenheid (NOW): om de financiële gevolgen van het coronavirus deels op te vangen heeft de overheid genoemde regelgeving ter ondersteuning aangeboden. De regelgeving verdeeld zich over verschillende tijdvakken. Hiermee zou een groot deel van de loonkosten kunnen worden doorbetaald, mits het omzetverlies tenminste 20% is. Het museum heeft voor de Now1 en Now2 een voorschot ontvangen van totaal € 171.233. Aangezien het omzetverlies minder is dan 20% moeten de ontvangen bedragen terugbetaald worden.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO): ter financiering vaste lasten MKB-Covid-19 (TVL) is een bedrag vooruit ontvangen van € 4.953. Hiermee kunnen vaste lasten worden gedekt, mits het omzetverlies tenminste 30% is.

3.6. Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Niet in de balans opgenomen rechten

In 2014 ontving Museum twee erfenissen:

- De heer Cox bedacht het Museum Meermannno met een bedrag van € 50.000 dat over een periode van vijf jaar door de zoon en dochter zal worden geschonken. Overeengekomen is dat dit bedrag ten bate van de collectie en de presentatie van jong talent zal worden aangewend. De baten en lasten worden geregistreerd binnen de bestemmingsreserve Boekengeluk. Tot en met 2020 is hiervan € 33.600 uitgegeven. Saldo 31 december 2020 € 16.400.
- De tweede erfenis kwam van mevrouw G.A. Boekestein. Zij stelde Museum Meermannno als hoofderfgenaam aan in haar testament voor een bedrag van € 1.795.000 minus kosten, waarvan een effectenportefeuille van € 1.330.000 onder de bepaling dat er twee vruchtgebruikers levenslang

gebruik mogen maken van het rendement. Met toestemming van de Raad van Toezicht heeft de directeur beide erfenissen in dankbaarheid aanvaard.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

De huursom van 2019 betreffende de Prinsessegracht 30 en 31, en de Jan Evertstraat 17-17a bedroeg € 65.217, inclusief allonges, exclusief servicekosten. De huurcontracten van de Prinsessegracht 30 en 31 en Jan Evertstraat 17-17a lopen tot 31 december 2028.

3.7. Toelichting op de categoriale exploitatierekening

3.7.1. Directe inkomsten

De opbrengsten zijn in de baten opgenomen en de inkomsten zijn in de overige lasten opgenomen.

Directe inkomsten	Realisatie 2020	Norm Begroting 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Publieksinkomsten binnenland	69.017	262.700	194.293
Kaartverkoop	8.715	32.000	28.026
Overige publieksinkomsten:	60.302	230.700	166.267
- Museumkaartvergoeding	26.378	67.500	59.634
- Verkopen winkel	8.848	48.000	31.816
- Webshop opbrengsten	0	15.000	0
- Opbrengst evenementen	10.921	40.000	36.165
- Mobiele tentoonstellingen Openbare bibliotheken	975	12.500	5.200
- Educatieve schoolpakketten	0	20.000	0
- Educatie schoolgebonden groepen	10.064	16.800	20.709
- Educatie overige groepen	1.142	6.000	7.568
- Mediatheek/bibliotheek	37	1.300	478
- Horeca en consumpties	1.937	3.600	4.697
Publieksinkomsten buitenland/mediatheek	0	700	0
Sponsorinkomsten	0	30.000	0
Overige inkomsten	5.439	240.500	2.163
Overige directe opbrengsten tentoonstellingen	958	0	0
Overige directe opbrengsten algemeen beheer	4.481	10.500	2.163
Overige directe opbrengsten KB	0	230.000	0
Totaal directe inkomsten	74.456	533.900	196.456

Publieksinkomsten

De opbrengsten van de entreegelden, museumkaarten, winkel en catalogi zijn ontleend aan het kassaregistratiesysteem Questor en het registratiesysteem Smart Event Manager (SEM).

Overige inkomsten

De overige directe opbrengsten algemeen beheer hebben betrekking op doorberekende kosten, voornamelijk aan de Stichting Vrienden van het Museum van het Boek. De overige directe opbrengsten KB (Koninklijke Bibliotheek) betreffen budgetbijdragen ten behoeve van projecten en tentoonstellingen. Deze opbrengsten zijn opgenomen onder de baten in natura en/of niet-structurele publieke subsidies.

3.7.2. Bijdragen uit private middelen

Bijdragen uit private middelen	Realisatie	Norm begroting	Realisatie
	2020	2020	2019
	€	€	€
Vijfjaarlijkse periodieke giften in geld boekengeluk	2.680	12.810	2.680
Sponsoractie 'Boek zoekt vrouw' en 'Boekje zoekt jou'	6.825	12.190	4.470
Overige particulieren en vrienden	20.957	33.200	213.405
<i>Particuliere herwaardering nalatenschap mw. Boekestein</i>	-49.550	0	120.398
<i>Particulier legaat mw. Simons</i>	0	0	10.000
<i>Particuliere schenking collectie Officina Bodoni</i>	34.307	0	34.307
<i>Ontsluiten/registreren collectie H. Salden</i>	10.000	0	10.000
<i>Stichting Vrienden Museum Meermanno</i>	26.200	33.200	38.700
totaal particulieren inclusief vrienden	30.462	58.200	220.555
Private middelen - private fondsen			
Normbegroting	0	100.000	0
Stichting Primrose (€ 40.000) vaste presenttatie	11.512	0	5.406
Stichting Print (Quentin Blake)	0	0	4.000
Stichting Pieter Haverkorn (Art Nouveau)	0	0	2.000
Prins Bernhard Fonds (Foute boeken?)	0	0	15.000
Prins Bernhard Fonds (collectie Struik)	10.000	0	0
Vrijval investeringssubsidies Educatie Zolder	8.601	0	8.601
totaal private middelen – private fondsen	30.113	100.000	35.007
Totaal bijdragen uit private middelen	60.575	158.200	255.562

Particuliere herwaardering nalatenschap mw. Boekestein: De herwaardering ad € -49.550 betreft twee aandelen depots en is conform de opgave van notaris Van Buttingha Wichers.

Particuliere schenking collectie Officina Bodoni: De collectie bestaat uit boeken en diverse uitgaven van Hans Mardersteig (1892-1977), drukker en typograaf, alsmede prospecti en publicaties. Op 9 augustus 2016 is gepasseerd een akte van lening, levering en schenking ter waarde van € 190.000, welke geheel in de kosten wordt opgenomen. De schenking wordt ter hoogte van eenzelfde bedrag ad € 34.307 inclusief € 15.842 rente verspreid over zes jaren (2016-2021) in de baten opgenomen.

Particuliere gift tgv collectie Salden: Eind 2017 is een gift ad € 50.000 aanvaard voor het ontsluiten van de collectie Helmut Salden, graficus. De gift wordt in vijf jaar (2018 t/m 2022) ad € 10.000 per jaar ontvangen. Periodieke gift eindigt per juli 2022.

Stichting Vrienden: De Stichting Vrienden van Museum Meermanno heeft in 2020 bijgedragen aan het magazine Leeslint ad € 9.200, toelage voor verrichten administratieve werkzaamheden € 2.000 en aan het verwerven van museale objecten ad € 15.000.

Vrijval investeringssubsidies Educatie Zolder: Voor 'Meer en nieuw publiek voor de educatiezolder' zijn bijdragen ontvangen van Stichting 's-Gravenhaags Ondersteuningsfonds voor Boekhandelaren en Uitgevers, Stichting Boschuyzen, VSB Fonds en Fonds 1818, totaal € 79.000. Dit bedrag wordt gepresenteerd als een investeringssubsidie op de balans. De investeringen die hier tegenover staan, zijn opgenomen onder de materiele vaste activa. De vrijval van deze investeringssubsidie vindt tegelijk plaats met de afschrijvingskosten, die wordt gepresenteerd in de overige subsidies/bijdragen. Afschrijvingen en vrijval vinden plaats vanaf 2016.

3.7.3. Baten in natura

Baten in natura	Realisatie	Norm begroting	Realisatie
	2020	2020	2019
	€	€	€
Onderzoeksraad voor Veiligheid waardering secretaresse	28.527	0	43.006
KB waardering conservator	38.215	0	35.241
KB waardering projectmedewerker collectie	4.651	0	20.225
KB overige waarderingen personele inzet Huis van het boek	332	0	7.251
Totaal baten in natura	71.725	0	105.723

Waardering secretaresse: Vanuit de Onderzoeksraad voor Veiligheid is een secretaresse ingezet voor ondersteunende werkzaamheden in de Afdeling Bedrijfsvoering en de Afdeling Publiek en Presentatie waaronder het uitwerken van de Algemene Verordening Gegevensbescherming.

Waardering conservator: Museum Meermanno leent een conservator oude collecties in van de Koninklijke Bibliotheek, waarvoor geen vergoeding wordt betaald. Vanwege regelgeving wordt de waarde van het loon opgenomen in de personeelskosten en publieke subsidies.

Waardering projectmedewerker collectie: ten behoeve van het conserverings- en digitaliseringsprojecten heeft de Koninklijke bibliotheek een projectmedewerker uitgeleend. Hiervoor wordt geen vergoeding betaald.

3.7.4. Subsidie OCW

De normbegroting 2020 is ontleend aan de meerjarenbegroting 2017-2020, die op 1 februari 2016 bij het Ministerie van OCW werd ingediend.

Overzicht instellingssubsidie OCW		2020
		€
Culturele basisinfrastructuur		
Exploitatiebijdrage, structureel		621.584
Wijziging instellingssubsidie nav Kamerbrief		150.000
Loonbijstelling 2017		12.592
Prijsbijstelling 2017		2.268
Loonbijstelling 2018		16.723
Prijsbijstelling 2018		2.501
Loonbijstelling 2019		20.864
Prijsbijstelling 2019		2.332
Loonbijstelling 2020		22.406
Prijsbijstelling 2020		2.906
	subtotaal structurele Culturele basisinfrastructuur	854.176
Erfgoedwet, huisvesting		
Erfgoedwet, huisvesting		333.838
Prijsbijstelling 2017		0
Prijsbijstelling 2018		0
Prijsbijstelling 2019		0
Prijsbijstelling 2020		5.502
	subtotaal structurele erfgoedwet, huisvesting	339.340
Erfgoedwet, collectiebeheer		
Erfgoedwet, collectiebeheer		109.134
Loonbijstelling 2017		0
Prijsbijstelling 2017		0
Loonbijstelling 2018		0
Prijsbijstelling 2018		0
Loonbijstelling 2019		0
Prijsbijstelling 2019		0
Loonbijstelling 2020		2.950
Prijsbijstelling 2020		383
	subtotaal structurele erfgoed subsidie	112.467
	subtotaal structurele erfgoedwet	451.807
Totale subsidie		1.305.983
Totale subsidie		1.305.983
Reeds ontvangen		
Af: Nog te besteden onderhoud gebouwen en installaties (huisvesting)		51.614
Opgenomen structurele OCW subsidie		1.254.369

3.7.5. Niet-structurele publieke subsidies

De overige subsidies en bijdragen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Niet structurele publieke subsidies	Realisatie	Norm begroting	Realisatie
	2020	2020	2019
	€	€	€
OCW vrijval investeringssubsidie veiligheidszorg	13.423	6.000	13.974
OCW vrijval investeringssubsidie koelinstallatie	4.575	0	4.575
OCW bijdrage brandveiligheid	39.778	0	0
OCW bijdrage steunpakket	78.200	0	0
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	4.000	0	0
Bureau Metamorfoze/KB	108.120	0	28.557
KB bijdrage 'Moam'	20.000	0	0
KB bijdrage 'Harem haram'	5.000	0	0
KB bijdrage 'Art Nouveau'	0	0	25.000
KB bijdrage 'Letterland'	0	0	10.500
KB bijdrage 'Topstukken'	12.000	0	10.000
KB bijdrage 'Foute boeken?'	5.000	0	75.000
KB bijdrage 'Parallellen'	2.500	0	0
KB bijdrage 'Lowlands'	900	0	20.000
KB bijdrage 'Treur & Ettema'	0	0	10.000
KB bijdrage 'Retteketet letterpret'	0	0	2.000
KB bijdrage 'Ruuds songbook'	84.000	0	1.000
KB bijdrage 'Atlas van Blaeu'	19.000	0	0
KB bijdrage 'De Gemeenschap'	12.000	0	0
KB bijdrage 'Pochoir'	10.000	0	0
KB waterschade vergoeding	0	0	735
Normbegroting (overige publieke subsidies)	0	20.000	0
Totaal niet-structurele subsidies	418.496	26.000	201.341

OCW vrijvallen: betreffen investeringen die uit OCW middelen zijn gerealiseerd. De bijdragen worden opgenomen in een investeringssubsidie. Verwezen wordt naar paragraaf 3.5.8. Tegelijk lopend met de afschrijvingskosten, vallen de baten vrij en worden opgenomen onder de niet-structurele publieke subsidies.

OCW bijdrage steunpakket: eenmalige aanvulling op de BIS subsidie 2017-2020 op grond van de Regeling aanvullende ondersteuning culturele en creatieve sector COVID-19 (RAOCCC).

OCW bijdrage brandveiligheid: Naar aanleiding van de Schipholbrand in 2005 heeft het Rijksvastgoed bedrijf een brandscan uitgevoerd. Om aan brandveiligheidseisen te voldoen, heeft het Ministerie van OCW, brief 15 maart 2016, ref.nr. 892436 een bedrag van € 130.000 ter beschikking gesteld. In 2020 is hiervan een bedrag van € 39.778 uitgegeven.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland: tegemoetkoming schade COVID-19.

Bureau Metamorfoze: Op 6 mei 2019 heeft het Bureau Metamorfoze bij brief een bedrag ad € 218.585 toegekend voor het project conservering en digitalisering van de Archieven Typografen Interbellum (1920-1950). Het project heeft een looptijd van 36 maanden met een beoogde einddatum 1 juni 2022. In 2020 is een bedrag van € 108.120 uitgegeven.

Koninklijke Bibliotheek: draagt bij aan de gezamenlijke tentoonstellingsprojecten.

3.7.6. Personeelslasten

De personeelslasten hebben betrekking op het volledige personeelsbestand, dat op 31/12/20 bestond uit een formatie van 25 personen (12,61 fte); de formatie op 31/12/2019 bestond uit 27 personen (12,18 fte); exclusief inhuur externe krachten.

I. Specificatie salarissen

Salarissen	Realisatie	Norm	Realisatie
	2020	begroting	2019
	€	€	€
Brutolonen	628.914	642.743	611.636
Sociale lasten	95.506	100.000	101.750
Pensioenen	64.101	60.000	59.256
subtotaal	788.521	802.743	772.642
Inhuur externe krachten betaald en onbetaald	148.550	90.451	186.899
Totaal salarislasten	937.071	893.194	959.541
Overige personeelskosten	12.472	0	20.101
Totaal personeelslasten	949.543	893.194	979.642

Specificatie brutolonen	Realisatie	Realisatie
	2020	2019
	€	€
Brutolonen lopend jaar	628.914	611.636
Brutolonen vorig jaar	611.636	573.672
Verhoging brutolonen	17.278	37.964
Brutolonen	14.887	26.010
Garantietoelagen	41	50
Onregelmatige diensten	-342	-37
Overwerkvergoeding	-2.582	-626
Bereik- en beschikbaarheid	726	549
Vakantietoelagen	8.993	2.553
Eindejaarsuitkeringen	486	2.314
Diverse w.o. ouderschapsverlof	-1.820	7.215
Reiskostenvergoeding	-3.111	-64
Uitbetaalde transitievergoeding	0	0
Verhoging brutolonen	17.278	37.964

Inhuur externe krachten	Realisatie	Norm	Realisatie
	2020	begroting	2019
	€	€	€
Beveiliging en winkelpersoneel	34.619	25.096	33.511
Secretaresse	28.527	0	43.006
Administrateur/financieel medewerker	8.214	18.299	18.975
Conservator oude collecties	38.215	47.056	35.241
Projectmedewerker collecties	4.651	0	20.225
Medewerker tentoonstellingen	28.773	0	25.720
Museumdocenten	5.219	0	2.970
Overige personele inzet KB	332	0	7.251
Totaal	148.550	90.451	186.899

Beveiliging en winkelpersoneel: vanwege het opvangen van 1 fte gedurende een jaar binnen de afdeling facilitaire dienst worden er talentvolle net-afgestudeerde inhuurkrachten ingezet.

Secretaresse: vanuit de Onderzoeksraad voor Veiligheid is een – onbetaalde - secretaresse ingezet o.a. voor ondersteunende werkzaamheden in de Afdeling Bedrijfsvoering.

Conservator oude collecties: vanuit de Koninklijke Bibliotheek is een – onbetaalde - conservator oude collecties ingezet.

Projectmedewerker collectie: ten behoeve van het conserverings- en digitaliseringsprojecten heeft de Koninklijke bibliotheek een projectmedewerker – onbetaald - uitgeleend.

Medewerker tentoonstellingen: vanuit het bureau Vriens Archeo Flex is een betaald erfgoedtalent ingezet.

Museumdocenten: worden op zzp basis ingezet voor educatieve activiteiten binnen het museum.

Personele inzet KB: In het kader van de samenwerking tussen Museum Meermanno en de Koninklijke Bibliotheek in het 'Huis van het boek' wordt de waarde van de personele inzet conform opgave Koninklijke Bibliotheek opgenomen. In 2020 is er geen personeel ingezet.

Conform de richtlijnen beschreven in het 'Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2017-2020' dienen baten en kosten in de vorm van goederen of diensten gewaardeerd te worden tegen de reële waarde en opgenomen te worden in de staat van baten en lasten.

Overige personeelskosten	Realisatie	Norm begroting	Realisatie
	2020	2020	2019
	€	€	€
Bedrijfsarts	2.738		3.380
Opleidingskosten	1.234		2.440
Werkkleding	355		0
Reiskosten vrijwilligers	856		2.202
Overige personeelskosten	1.126		6.102
Salarisadministratie	4.745		4.406
Ondernemingsraad	0		0
Werkkostenregeling (collectieve kosten voor personeel w.o. koffie, p-uitje en kn december)	1.419		1.571
Totaal (normbegroting is opgenomen binnen de overige lasten afdelingen)	12.472	pm	20.101

II. Personeel en vrijwilligers

Personeel en vrijwilligers	Realisatie 2020		Norm Begroting		Realisatie 2019	
	€	fte	€	Fte	€	fte
Specificatie salarisslasten:						
Waarvan vast contract	706.587	10,83	802.743	12,45	709.875	10,79
Waarvan tijdelijk contract	81.934	1,78	0	0,00	62.767	1,39
Totaal met contact	788.521	12,61	802.743	12,45	772.642	12,18
Waarvan inhuur betaald	76.825	2,16	43.395	1,44	81.176	2,12
Waarvan inhuur onbetaald	71.725	1,72	47.056	2,49	105.723	2,00
Salarislasten totaal	937.071	16,49	893.194	16,37	959.541	16,30
Vrijwilligers:		Aantal		Aantal		Aantal
Vrijwilligers: fte		2,63		5		2,63
Vrijwilligers : personen		17		25		17
Stagiaires:		Aantal		Aantal		Aantal
Stagiaires: fte		0,00		0		0,00
Stagiaires : personen		0		0		0
Totaal werkzame personen en fte		19,12		21,37		18,93

III. WNT-verantwoording 2020

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Stichting tot Beheer van het Museum van het Boek / Museum Meermanno-Westreenianum van toepassing zijnde regelgeving: het algemeen WNT-maximum.

Het toepasselijke bezoldigingsmaximum in 2020 voor Museum Meermanno is € 201.000. Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen

<i>bedragen x € 1</i>		
Functiegegevens	Directie	Directie
Gegevens	2020	2019
Aanvang en einde functievervulling	01-01-2020 /	01-01-2019 /
Omvang dienstverband	31-12-2020	31-12-2019
Dienstbetrekking	1	1
Bezoldiging	ja	ja
	€	€
Beloningen plus belastbare onkostenvergoedingen	98.930	90.291
Beloningen betaalbaar op termijn	12.216	11.218
subtotaal	111.146	101.509
<i>Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum</i>	<i>201.000</i>	<i>194.000</i>
-/- onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0	0
Totale bezoldiging	111.146	101.509

Toezichthoudende topfunctionarissen

De leden van de Raad van Toezicht hebben over 2020 geen bezoldiging ontvangen.

De Raad van Toezicht bestond in 2020 uit de volgende functionarissen:

Rooster van aftreden RvT	Termijn 1	Termijn 2
Mw. Dr. E.J.B. Knibbeler, algemeen directeur Koninklijke Bibliotheek (permanent lid)		
Mr. T.H.J. Joustra, voormalig voorzitter van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (tot 1 mei 2019)	25-11-2015 / 25-11-2020	2020-2025
Dhr. W. van der Stelt, voormalig VP Strategic Relations, Springer Nature (tot oktober 2019)	17-12-2014 / 17-12-2019	2019-2024
Mr. F. Leeflang, voorzitter Audit Advisory Committee Algemene Rekenkamer	01-11-2018 / 01-11-2023	2023-2028
Dr. K. Veling, voormalig directeur van ProDemos, politicus en voorzitter VOB (NB: in februari 2016 met terugwerkende kracht benoemd.)	01-01-2016 / 01-01-2021	2021-2026

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking

Er zijn in 2020 geen uitkeringen gerealiseerd ten behoeve van beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Er zijn geen overige functionarissen die in 2020 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WOPT of de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden.

3.7.7. Huisvestingslasten

De huursom heeft betrekking op de panden aan de Prinsessegracht en de Jan Evertstraat te Den Haag. De normbegroting 2020 is conform de subsidieaanvraag 2017-2020, d.d. februari 2016.

Per 1 januari 2013 is het nieuwe rijkshuisvestingsstelsel in werking getreden. De financiële verantwoordelijkheid voor het eigenaarsdeel van de instandhouding van kantoren is bij het Rijksvastgoedbedrijf gelegd. Als gevolg hiervan kon de gebruiksvergoeding drastisch worden verlaagd.

Huisvestingslasten	Realisatie	Norm begroting	Realisatie
	2020	2020	2019
	€	€	€
Toeslagen Rijksvastgoedbedrijf:	103.793	114.227	115.243
Rente, aflossing: 2.589 m2 (huur en opslag)	65.217	77.981	77.728
Heffingen en opslagen: 2.589 m2 (serviceverlening)	38.576	36.246	37.515
Dagelijks onderhoud RVB:	82.921	45.000	47.941
- wettelijke verplichtingen (opgenomen bij preventief onderhoud)	0	7.500	0
- preventief onderhoud	25.462	25.000	33.980
- storingen	17.116	10.000	13.961
- vervangingen	40.343	2.500	0
Groot onderhoud gebouwen (brand) en installaties	0	50.000	0
Nog te besteden huisvestingssubsidie (naar balans 2018)	0	63.538	0
Brandveiligheid	39.778	0	0
Overige huisvestingskosten:	61.124	42.922	37.062
OZB en waterschap	5.664	0	5.071
AON opstalverzekering	4.424	3.100	3.265
Klimaatbeheersing	0	0	1.445
Onderhoud en reparaties	21.252	6.000	423
Advies en begeleidingskosten extern	0	0	0
Tuinonderhoud	5.397	5.000	4.683
Onderhoud Thorguard beveiligingssysteem Erfgoedwet HV	14.084	17.000	14.501
lidmaatschappen	0	100	70
Brandweer/Alarmopvolging/Politie	4.527	5.000	3.512
Calamiteitenplan (plattegronden, oefeningen) / container	4.475	3.000	2.742
Ongediertebestrijding HV (extra schoonmaakkosten)	1.301	1.922	1.350
Kosten opleidingen facilitaire dienst / naar personeelskosten	0	0	0
Overige personeelslasten	0	1800	0
Totaal huisvestingslasten	287.616	315.687	200.246

3.7.8. Afschrijvingen

De afschrijvingskosten bedragen € 46.591. Voor een toelichting van de afschrijvingskosten wordt verwezen naar de toelichting op de materiele vaste activa (3.5.1).

3.7.9. Overige lasten

De overige lasten bestaan uit kosten voortvloeiende uit de afdeling collectiebeheer, publiek & presentatie en bedrijfsvoering. De overige organisatiekosten hebben betrekking op ICT-beheer, nutsvoorzieningen, schoonmaak, reparatie en onderhoud van gebouw en tuin.

Overige lasten	Realisatie 2020	Norm begroting 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Collectiebeheer:	83.142	14.000	13.818
Onderzoek en registratie	9.263	11.750	9.966
Conserveren en restaureren	72.863	1.250	3.411
Kosten verwerving en afstoten	1.016	1.000	441
Publieks- en overige activiteiten:	236.206	265.000	319.945
Presentatie vast	35.140	10.000	18.874
Presentatie tijdelijk	160.168	200.000	230.468
Marketing & communicatie	37.234	15.000	53.387
Educatie	3.664	5.000	17.216
Kosten mobiele tentoonst. OB	0	20.000	0
Kosten educatieve schoolpakketten	0	12.000	0
Kosten webshop	0	3.000	0
Overige inkopen:			
Inkopen winkel, evenementen, horeca	13.330	86.860	46.332
Algemeen beheer:	165.708	251.500	186.494
Overige personeelskosten, verplaatst naar personeelskosten	0	24.600	0
Overige huisvestingskosten (geen erfgoedwetposten)	67.800	102.300	81.152
Overige organisatiekosten	97.908	124.600	105.342
Totaal overige lasten	498.386	617.360	566.589

Specificatie overige lasten collectiebeheer	Realisatie 2020	Norm begroting 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Onderzoek & registratie	9.263	11.750	9.966
Algemene collectiefunctie	3.458	6.650	4.157
Automatisering	5.805	5.100	4.925
Helmut Salden	0	0	884
Conserveren en restaureren	72.863	1.250	3.411
Archief Westreenen (Metamorfoze 1 2016-2018)	17.752	pm	814
Archieven typografen (Metamorfoze 2 2018-2019)	54.401	pm	49
Restaureren collectie	0	pm	145
Conserveren collectie	0	pm	225
Klimaatbeheersing/meting	0	pm	2.160
Digitalisering collectie Struik	710	pm	18

Het museum maakt gebruik van de depotruimte in het gebouw van de KB. Hiervoor wordt geen huur berekend en op dit moment is de omvang van de huur niet in te schatten.

Specificatie overige lasten publieks- en overige activiteiten	Realisatie 2020	Norm begroting 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Presentatie vast	35.140	10.000	18.874
Algemene publieksfunctie	5.695	10.000	12.254
Herinrichting museum	23.082	0	5.426
Externe projecten	2.522	0	0
Online Huis van het boek	3.841	0	1.194
Presentatie tijdelijk	160.168	200.000	230.468
Pochoir	7.214	0	565
Moam, papier hier	25.000	0	
Souterrainprogramma	5	pm	82
Museumactiviteiten	0	pm	1.250
Museumnacht	0	pm	2.422
Porno op papier (2018)	0	pm	70
Quentin Blake 2018-2019	0	pm	7.078
Druk in Den Haag	0	pm	1.315
Tolman	0	pm	82
Lowlands	900	pm	28.723
Art Nouveau De Bijzondere band 2019	0	pm	30.391
Ettema en Treur 2019	0	pm	9.259
Letterland 2019	0	pm	11.268
Retteketet LetterPret 2019	0	pm	3.126
Foute Boeken?	7.549	pm	106.933
Vol verhalen	8.647		
Topstukken 2019	0	pm	6.573
Ruud's Songbook	82.446	pm	1.050
De Gemeenschap	8.511		
Dignidad. Maria Veronica San Martin 2019-2020	480	pm	19.972
Geheimschrift	442		
Harem haram vanaf 2020 (1001 nacht 2018)	5.013		
Atlas van Blaeu	13.961	pm	309
Marketing & communicatie	37.234	15.000	53.387
Museumactiviteiten	0	pm	187
Museumnacht	0	pm	550
Quentin Blake 2018-2019	0	pm	449
Druk in Den Haag	0	pm	990
Art Nouveau De Bijzondere band 2019	0	pm	11.209
Ettema en Treur 2019	0	pm	1.219
Letterland 2019	0	pm	3.497
Foute Boeken?	4.410	pm	14.649
Vol verhalen	2.886		0
Topstukken 2019	0	pm	4.223
Ruud's songbook	1.458	pm	0
De Gemeenschap	3.900		0
Dignidad. Maria Veronica San Martin 2019-2020	0	pm	1.365
Geheimschrift	325		
Atlas van Blaeu	4.925	pm	0
Pochoir	2.125		
Algemene marketing & communicatie	17.205	pm	15.049

Een aantal keren zijn voor tentoonstellingen bruiklenen ontvangen van de KB. Hiervoor is geen bruikleenvergoeding betaald.

Specificatie overige lasten algemeen beheer	Realisatie 2020	Norm begroting 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Overige huisvestingslasten	67.800	102.300	81.152
Aanschaf inventaris < € 450	104	1.100	1.391
Gas en electra	36.367	31.000	51.265
Water	765	700	624
Schoonmaakkosten	29.437	26.000	26.781
Parkeervergunningen	1.127	1.100	1.091
Heffingen en belastingen waterschap (naar erfgoedwet)	0	10.000	0
Overige huisvestingslasten	0	32.400	0
Overige organisatiekosten	97.908	124.600	105.342
Merktraject Huis van het boek	0	0	0
Stichting vrienden	5.866	0	10.248
Boekengeluk	98	0	2.381
Telefoonkosten	8.777	9.000	9.343
Lease copier	5.700	2.500	7.632
Automatisering	24.872	24.900	19.128
Lidmaatschappen	5.871	9.000	7.447
Verzekeringen	7.435	6.000	7.112
Accountantskosten	29.405	31.000	32.261
Overige organisatiekosten	8.724	17.600	8.563
Fonds MM	1.160		1.227
Overige personeelskosten	0	24.600	0

Accountantskosten:

Onder de overige lasten algemene beheer is de honoraria van de accountant opgenomen. Ongeacht of de werkzaamheden door de externe accountant en de accountantsorganisatie reeds gedurende dat boekjaar zijn verricht, een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382aBW.

Accountantshonoraria	Realisatie 2020	Norm begroting 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Onderzoek van de jaarrekening	29.405	27.000	32.261
Overige controle opdrachten tijdelijke presentaties	0	0	790
Totaal accountantshonoraria	29.405	27.000	33.051

3.8. Samengevoegde categoriale en functionele exploitatierekening (model IIc)

	→ Functioneel	Totaal	Publieks- en overige activiteiten	Collectie beheer	Algemeen Beheer
	↓ Categorieaal	€	€	€	€
	Eigen inkomsten				
1	Publieksinkomsten binnenland (2+3)	69.017	69.017	0	0
2	Kaartverkoop	8.715	8.715	0	0
3	Overige publieksinkomsten	60.302	60.302	0	0
4	Publieksinkomsten buitenland (bibliotheek/mediatheek)	0	0	0	0
5	Totaal publieksinkomsten(1+4)	69.017	69.017	0	0
6	Sponsorinkomsten	0	0	0	0
7	Vergoeding coproducent	0	0	0	0
8	Totaal overige directe inkomsten	5.439	958	0	4.481
9	Totaal overige directe inkomsten (6+7+8)	5.439	958	0	4.481
10	Totaal directe inkomsten (5+9)	74.456	69.975	0	4.481
11	Indirecte inkomsten	0	0	0	0
12	Private middelen - particulieren incl. vrienden	30.462	18.705	59.307	-47.550
13	Private middelen bedrijven	0	0	0	0
14	Private middelen - private fondsen	30.113	20.113	10.000	0
15	Private middelen - goede doelenloterijen	0	0	0	0
16	Totaal bijdragen uit private middelen (12+13+14+15)	60.575	38.818	69.307	-47.550
17	Totaal eigen inkomsten (10+11+16)	135.031	108.793	69.307	-43.069
18	Baten in natura	71.725	332	42.866	28.527
	Subsidies				
19	Totaal structureel OCW (20+21+22+23)	1.254.369	551.499	286.390	416.480
20	OCW: Regeling specifiek cultuurbeleid (publieksactiviteiten)	854.176	412.548	80.355	361.273
21	OCW: Erfgoedwet onderdeel huisvesting	287.726	138.951	93.568	55.207
22	OCW: Erfgoedwet onderdeel collectie	112.467	0	112.467	0
23	OCW: Kaderregeling exploitatiesubsidies onderzoek en wetenschap	0	0	0	0
24	Totaal structureel provincie	0	0	0	0
25	Totaal structureel gemeente	0	0	0	0
26	Totaal structurele publieke subsidie overig	0	0	0	0
27	Totaal structurele subsidies (19+24+25+26)	1.254.369	521.472	289.787	443.110
28	Totaal (niet-structureel) publieke subsidie overig	418.496	170.400	108.120	139.976
29	Totaal subsidies (27+28)	1.672.865	721.899	394.510	556.456
	Totale baten (17+18+29)	1.879.621	831.024	506.683	541.914

	→ Functioneel	Totaal	Publieks- en overige activiteiten	Collectie- beheer	Algemeen Beheer
	↓ Categorieaal	€	€	€	€
	LASTEN				
1	Personeelslasten	949.543	400.108	304.766	244.669
2	Huisvestingslasten	287.616	138.898	93.532	55.186
3	Afschrijvingen	46.591	3.070	36	43.485
4	Aankopen	15.641	0	15.641	0
5	Overige lasten	498.386	249.536	83.142	165.708
5a	Overige collectie	83.142	0	83.142	0
5b	Overige publieksactiviteiten	238.706	238.706	0	0
5c	Overige inkopen	13.330	13.330	0	0
5d	Overige algemeen beheer	165.708	0	0	165.708
	Totale lasten (1+2+3+4+5)	1.797.777	791.612	497.117	509.048
6	Saldo uit gewone bedrijfsvoering	81.844	39.412	9.566	32.866
7	Saldo rentebaten/lasten	-241	0	-1.889	1.648
8	Mutaties aankoopfonds				
9	EXPLOITATIERESULTAAT voor bestemmingen	81.603	39.412	7.677	34.514
	Toerekening algemeen beheer		21.200	13.314	-34.514
	Exploitatieresultaat	81.603	60.612	20.991	0

3.9. Verwerkingsmethodes/verdeelsleutels

	Verwerkingsmethodes/verdeelsleutels	Totaal	Publieks- en overige activiteiten	Collectie- beheer	Algemeen Beheer
1	Toerekening baten en lasten volgens kostenplaatsmethode. - de personele lasten facilitaire dienst worden voor 50% toegerekend aan de publieksfunctie en voor 50% aan de collectiefunctie. - de energie- en schoonmaakkosten worden op basis van vierkante meters toegerekend.				
2	Toerekening van huisvestingssubsidie en huisvestingslasten volgens vierkante meters: totaal 2.589,2 m ² .	€ 287.726	€ 138.951	€ 93.568	€ 55.207
		€ 287.616	€ 138.898	€ 93.532	€ 55.186
		2589,2 m²	1250,4 m²	842,0 m²	496,8 m²
3	Toerekening exploitatiesubsidie culturele basisinfrastructuur (20) : Aandeel resultaat voor bestemmingen afdelingen ten opzichte van totale resultaat voor bestemmingen (exclusief exploitatiesubsidie bis)	€ 854.176	€ 412.548	€ 80.355	€ 361.273
		-€ 772.573	-€ 373.136	-€ 72.678	-€ 326.759
	verhouding	100,0%	48,3%	9,4%	42,3%
	verdeling	€ 81.603	€ 39.412	€ 7.677	€ 34.514
4	Toerekening resultaat voor bestemmingen afdeling algemeen beheer (inclusief exploitatiesubsidie culturele basisinfrastructuur): Aandeel lasten afdelingen t.o.v. totale lasten excl. Algemeen Beheer	€ 1.797.777	€ 791.612	€ 497.117	€ 509.048
		€ 509.048			
		€ 1.288.728			
	verhouding	100,0%	61,4%	38,6%	
	verdeling	€ 34.514	€ 21.200	€ 13.314	

3.10. Berekening percentage eigen inkomsten

De eigen inkomsten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Eigen inkomsten	Realisatie 2020	Realisatie 2019
	€	€
Eigen inkomsten:		
Publieksinkomsten	69.017	194.293
Sponsorinkomsten	0	0
Overige inkomsten	5.439	2.163
Totale directe inkomsten	74.456	196.456
Donaties	3.005	7.150
Vriendenstichting	26.200	38.700
Nalatenschap Boekestein	-49.550	120.398
Particuliere bijdrage/legaat	6.500	10.000
Schenking Officina Bodoni	34.307	34.307
Schenking particulieren	10.000	10.000
Private fondsen	30.113	35.007
Totale bijdragen uit private middelen	60.575	255.562
Totaal eigen inkomsten	135.031	452.018
Subsidiebedrag OCW	1.254.369	1.174.274
Totaal structurele subsidies	1.254.369	1.174.274
Percentage eigen inkomsten	10,8%	38,5%

Totale subsidie	1.305.983	1.271.836
Af: nog te besteden huisvestingssubsidie	-51.614	97.562
Op te nemen structurele OCW subsidie	1.254.369	1.174.274

Het percentage eigen inkomsten bedraagt 10,8% (2019: 38,5%). De norm is 19,5%.

Het subsidiebedrag OCW is vanwege een dotatie aan de langlopende schuld Nog te besteden huisvestingssubsidie OCW, verminderd.

Coronavirus

Als gevolg van de uitbraak van het Coronavirus (COVID-19) is het museum, in lijn met de richtlijnen vanuit de overheid, met ingang van vrijdag 13 maart 2020 gesloten. De sluiting zal voortduren zolang de richtlijnen dit voorschrijven. Door de sluiting loopt het museum inkomsten mis uit entree, verkoop uit de winkel en van activiteiten. De eerste maanden van 2020 is het museum goed bezocht en liggen de inkomsten uit entree, activiteiten en winkel verkoop in lijn met de begroting. Nu het museum gesloten is, is het gemis van een nieuw opgestarte tentoonstelling merkbaar in de exploitatie. Een belangrijk onderdeel van de inkomsten is de subsidiebijdrage van het Ministerie OCW. Door deze structurele inkomstenbron in samenhang met aangekondigde overheidsmaatregel voor de culturele sector verwacht het museum het komend jaar geen directe continuïteitsproblemen.

3.11. Activiteiten & bereik (model III)

Uitgangspunt voor de prestatieverantwoording is het activiteitenplan 2017-2020.

De overeengekomen prestaties kunnen als volgt worden weergegeven:

Activiteiten & bereik		2020		Activiteitenplan 2020		2019	
		Aantal tentoonstellingen	Aantal bezoeken	Aantal tentoonstellingen	Aantal bezoeken	Aantal tentoonstellingen	Aantal bezoeken
	Bezoeken in het museum		11.348		35.000		28.023
	Bezoeken buiten het museum		34.795		19.000		17.659
1	Tijdelijke tentoonstellingen (totaal 2+3+4+5)	6	46.143		54.000	8	45.682
2	Reguliere bezoeken		43.944		48.000		40.089
3	Bezoeken basis en primair onderwijs (bso/po)		1.757		3.500		4.187
4	Bezoeken voortgezet onderwijs (vo)		275		1.300		1.107
5	Bezoeken mbo/hoger onderwijs (ho)		167		1.200		299
	Specificatie bezoeken totaal		46.143		54.000		45.682
6	Gratis bezoeken		35.218		24.050		19.711
	- binnen het museum:						
	- waarvan volwassenen		374		4.300		1.492
	- waarvan jeugd		0		250		0
	- waarvan kinderen		49		500		560
	- buiten het museum (volw.)		34.795		19.000		17.659
7	Betaalde bezoeken		10.925		29.950		25.971
	- waarvan vol betalend		831		4.750		2.803
	- waarvan volwassenen		783		2.650		2.266
	- waarvan jeugd		23		950		76
	- waarvan kinderen		25		1.150		461
	- waarvan gereduceerd tarief		4.126		13.700		11.560
	- waarvan volwassenen		725		1.250		1.775
	- waarvan volwassenen vanwege activiteiten		1.308		4.250		3.954
	- waarvan jeugd		286		3.200		1.135
	- waarvan kinderen		1.807		5.000		4.696
	- waarvan museumkaart		5.968		11.500		11.608
	- waarvan volwassenen		5.859		11.400		11.468
	- waarvan jeugd		109		100		140

	Overige bezoeken:						
8	Bezoeken website totaal		131.800		223.500		85.123
9	Aantal unieke bezoeken website		108.100		160.550		62.290
	Overige activiteiten	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal
		Activiteiten	deel- nemers	Activiteiten	deel- nemers	Activiteiten	deel- nemers
10	School gebonden activiteiten:	72	2.199	240	6.000	237	5.593
11	- waarvan primair onderwijs (po)	59	1.757	152	3.500	187	4.187
12	- waarvan voortgezet onderwijs (vo)	8	275	44	1.300	39	1.107
13	- waarvan mbo/hoger onderwijs (ho)	5	167	44	1.200	11	299
14	Openbare activiteiten	14	295	250	4500	58	966
	- verjaardagen	2	22			10	128
	- workshop kinderen/begeleiders	12	273			47	273
	- museumnacht	0	0			1	565
15	Totaal overige activiteiten (10+14)	86	2.494	490	10.500	295	6.559